

DÁTUM

SZABADELVÜ
POLITIKAI
NAPILAP

II/81.

»S MOST A DOLOGRA«

8,10 Ft

Mitől lett csatatér
London belvárosa?

Aligha mondhatóak (szerencsére) mindennapnak azok a képek, amelyek a héten London szívéből, a Trafalgar térről érkeztek, s amelyeket az egész világsajtó címlapon közölt. Lovas rendőrökre székkel, husánggal támadó tüntetők – még ha megannyi szomorú kimenetelű focimeccs történetéből tudjuk is, hogy a britek hidegvére csak legenda, azért ez meghaladta a képzeletet. A sebesültek számáról, mint ilyenkor általában, meglehetősen elmentmondásos adatok terjedtek el, de, hogy száznál többen kerültek kórházba, az biztos. Vagy háromszáz személyt a rendőrség letartóztatott.

Eredetileg békésen vonultak az angolok az utcára – s az ok, ami miatt ezt tették, zsebbe vágó, egy újfélé adó, amit egyszerűen csak „fejpénznek” neveznek. Községfejlesztési hozzájárulásról van szó, ami csöndben kimúlt tehónkhoz hasonlóságról, ami persze – mint a legtöbb dolog a kontinensről – sok mindenben eltér Angliában – nehezen átlátható. Igaz, az új adófajta támogatói éppen azzal szoktak érvelni, hogy ez így sokkal érthetőbb, egyszerűbb lesz. Az érintettek azonban osztottak-szoroztak és arra jutottak, hogy ők bizony rosszul járnak – így aztán a tüntetés mellett döntöttek. Talán a rendőri beavatkozás mértéke, talán az ő elszántságuk, talán a kettő együttvéve okozhatta a lakosságot is sokkoló méretű incidenst.

A kérdés persze úgy is feltehető: va-

lóban, csak a fejadó az oka a nagyszabású felháborodásnak? A válasz aligha kerülheti meg, hogy sok egyéb dolog is közrejátszik a kormányzó Konzervatív Párt, személy szerint pedig Margaret Thatcher népszerűségének rohamos csökkenésében. Hiszen ha az angolok úgy általában elégedettek lennének, aligha szánták volna rá magukat a „polgári engedetlenségnek” becézhető megmozdulásra. Sok minden felgyűlt azonban az immáron 11 éve hatalmon lévő Vaslady ellen – amit világosan mutat, hogy saját pártjából is ma már minden hatodik képviselő legalábbis elégedetlen vele.

Ennél sokkal fontosabb a választópolgár véleménye, amit egy egészen friss Gallup-közvéleménykutatás mutat. Nevezetesen az, hogy brit kormányfő népszerűségi mutatója ilyen mélyre még soha nem süllyedt! Nagyon nagy szerencse – vagyis a gazdasági helyzet látványos jobbrafordulása, esetleg a Munkáspárt izmosodó népszerűségének gyors összeomlása – szükségeltetik ahhoz, hogy a konzervatívok látványos bukása elkerülhető legyen.

S mit mond minderről Margaret Thatcher? Nem hiába hívják Vasladynek. Ő makacsul ragaszkodik a véleményéhez. A fejadót nem vonja vissza; nem mond le; és egyáltalán, minden marad a régiben. Legalábbis az ő szándékai szerint...

Szászi Júlia

Kun Béla unokájának történetfelfogása

(Interjú a tudós Szovjetunió-kutatóval a 7. oldalon)

Ahol a döglött aknák is robbannak

(Eddig szemérmesen elhallgatott erdélyi összefüggések a 3. oldalon)

Magyarpoláynak van jövője...

Bordás János képes riportja a 4. oldalon

Kémek és ellenkémek

Oleg megtérése

Oleg Gorgyjevszkijnek már az apja is a KGB számára dolgozott: politikai biztos volt, akinek a szemében a párt volt az isten. Az öreg még 1919-ben kapta meg a tagkönyvét, ám a harmincas évek közepén, amikor nem egy rokona és barátja nyomtalanul eltűnt, kezdtek kétségek ébredni benne... Am ezeket ügyesen titkolhatta, mert legfőképpen a feleségével támadtak vitái, a párttal és a hatóságokkal sohasem.

Oleg, a fia, diplomata szeretett volna lenni, de bátyja rábeszélte, hogy lépjen izgalmasabb pályára: kövesse őt. A báty ugyanis már a KGB ügynöke volt. Oleg az egyetem elvégzése után tehát titkosszolgálati kiképzést kapott. Azzal áltatta magát, hogy majd a KGB lesz a szovjetországban oly szükséges reformok kezdeményezője. Oleg Gorgyjevszkij ma is azt állítja, hogy a KGB az első pillanattól kezdve Gorbacsovot támogatja.

A fiatal KGB-ügynök, aki kezdetben elhitette magával, hogy elválasztható egymástól a belső elnyomás, amelyet munkáltatója kifejt, és a „homentó munka”, amit a KGB kémek és kémelhárítói végeznek, bensőleg a rendszer ellenfelévé vált az 1968-as csehszlovákiai invázió után. Két évvel később Koppenhágában töltött be diplomáciai jellegűnek álcázott állást, amikor jelezte a nyugati titkosszolgálatoknak: elhatározta, hogy átáll. Feleségével is tudatta elvi megfontolásait, amelyek a szovjet rendszerrel szembeállítják; ezt az üzenetet a dán titkosszolgálat lehallgatta, és tájékoztatta róla az angolokat. Valamivel később a tornacsarnokban, ahol Gorgyjevszkij reggelként tollaslabdázott, megszólította egy angol ügynök. Az eredmény: 1974-től kezdve emberünk brit szolgálatban álló kettős ügynök lett. Amint az idén a londoni The Timesnak elmondta, azért választotta az angolokat, mert azok nagyobb elismerést helyeztek kilátásba számára, mint az amerikaiak. Utalt arra is, hogy már

Koppenhágában dolgozott a nyugatiaknak, és szerepe volt a norvég külügyminisztériumban működő szovjet kémek, Gunvor Haavik és Arne Treholt leleplezésében.

Menekülés az utolsó percben

A hetvenes évek második felében Gorgyjevszkijt áthelyezték a KGB moszkvai központjába, az angol részlegbe, majd 1982-ben a KGB londoni kirendeltségére. Itt előnyére szolgált, hogy egyetlen elődei mulasztása következtében Moszkva merőben tévesen ítélte meg a Falkland-konfliktus nyomán előállított helyzetet. Hála az angol titkosszolgálatokhoz fűződő kapcsolatainak, Gorgyjevszkij kitűnő – bár szelektív – jelentéseket tudott küldeni Moszkvába. 1984-ben ő fogalmazta meg a KGB értékelő jelentéseit Gorbacsov első angliai látogatása előtt. Amint emlékeztet, Thatcher asszony akkoriban tette azt a nevezetes kijelentést Gorbacsovra, hogy ezzel az emberrel lehet tárgyalni... Nem alaptalan a föltevés, hogy Gorgyjevszkij ekkor egyfajta közvetítő szerepet kezdett játszani Kelet és Nyugat között: információiban mindkét fél bízott.

A kritikus pillanat akkor következett el a kettős ügynök életében, amikor Michael Bettaney, a brit kémelhárítás egyik kiábrándult embere bekapogtatott a KGB londoni irodájába, és felajánlotta szolgálatait. Gorgyjevszkij válaszul elé került: önnön biztonságát kockáztatva figyelmeztette az angolokat, vagy hagyja, történjék minden, ahogy történik? Roppant kockázatos lépésre szánta el magát: jelentést adott az angoloknak. Bettaney-t letartóztatták és 23 évi börtönrre ítélték.

Furcsamód Gorgyjevszkijnek eleinte még előnye is származott az ügyből, mert amikor az angolok kiutasították Arkagyij Goukot, a KGB londoni irodájának főnökét, ő lépett a helyébe. Am Moszkvában gyanakodni kezdtek rá, vizsgálatot indítottak, és bevonták Kim Philby-t is, a hajdani angol kommunistát, a Kreml egykori mesterkémjét, aki huszonkét évvel ezelőtt a Szovjetunióba szökött. Gorgyjevszkijt valamely üggyel Moszkvába hívták és kihallgatták, azután azonban – elengedték. Eljött a pillanat a menekülésre, amit az angolok szerveztek meg. Különléle félrevezető manőverek után Gorgyjevszkij melegítőben kocogni indult otthonról... Moszkvát állítólag vonaton hagyta el Finnország irányában. Ez 1985 júliusában történt.

Szakértő a szakértő ellen

Gorgyjevszkij ettől fogva mint Kreml-specialista állt a brit és az amerikai kormány rendelkezésére. Egészen ez év február végéig került minden nyilvánosságot, első ízben csak ezután szólat meg a nagyközönség előtt. Az angol televízióban elmondott nyilatkozata és a The Timesban közölt cikkei élénk feltűnést keltek.

1985 közepén a CIA akkori főnöke, Bill Casey állítólag külön avégett repült Londonba, hogy a genfi Reagan-Gorbacsov találkozó előkészítése keretében leckét vegyen Gorgyjevszkij-től. Az orosz négy óra hosszat beszélt neki a pártvezérről és feleségéről, a szovjet tárgyalási technikáról és honfitársai mentalitásáról.

Gorgyjevszkij leleplezései közül kétségkívül az érdekelte a leginkább az angol közönséget, amelyben szembe-

szállt Peter Wright nyugalmazott angol titkosszolgálati ügynök emlékiratainak bizonyos állításai. A Spycatcher (Kémfogó) cím alatt közzétett memoár már eleve a közfigyelem reflektorfényében állott, mert kiadásának jogáért két éve heves viszály folyt három napilap és a kormány között. E jogi konfliktus egészen a legutóbbi hetekig eltartott: egy bíróság ekkor marasztalta el a Sunday Times és az Independent című lapokat azért, mert 1987 nyarán az akkor még ki nem mondott bírói ítéletet meg sem várva közölték részeket a Spycatcherból. (Az ítéletre még több mint egy évig kellett volna várniuk.)

Wright azt állította a könyvében, hogy Hollis a Sir Roger Hollis, aki 1956–1965 között a brit kémelhárítás főnöke volt, a szovjeteknek is dolgozott, és megpróbálta lejárni az akkori munkaspárti kormányt azzal a híreszteléssel, hogy Wilson miniszterelnök kapcsolatban áll a KGB-vel. Gorgyjevszkij viszont fantazmagóriáknak és rosszindulatú spekulációknak minősítette a Kémfogó legfontosabb állításait. Rámutatott: semmi bizonyíték arra, hogy Hollis a KGB ügynöke lett volna, ami pedig Wilsont illeti, a Kreml szemében egyáltalán nem volt érdek.

A maga londoni működéséről csak keveset árult el Gorgyjevszkij. Utalt a szovjet nagykövetség módszeres félrevezető tevékenységére, arra például, hogy politikusoknak és újságíróknak olyan „információs” anyagokat küldtek meg, amelyek alkalmasak voltak a Thatcher-kormány lejáratására.

A Kreml és a KGB

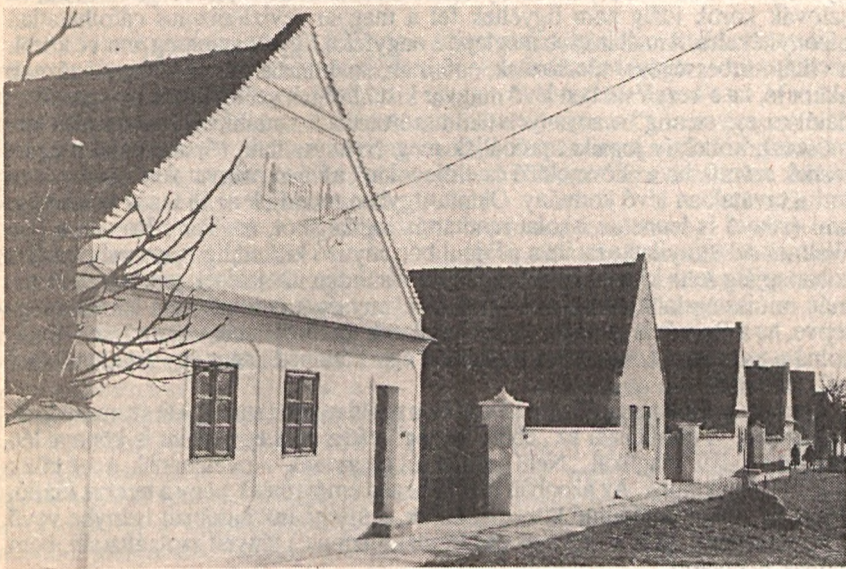
Gorgyjevszkij cikkei bevilágítanak a Breznyev-korszak moszkvai külügyi világára volt ez, akik képtelenek voltak felfogni az információkat, melyek – a KGB jóvoltából is – rendelkezésükre álltak a nyugatról. 1982 és 1985 között a szovjet vezetés azt hitte,

hogy reális és közvetlen lehetőségként kell számolnia egy amerikai atomtámadással. Ekközben a jobban tájékozott KGB nem merte felvilágosítani a Kremlt arról, mennyire képtelenek ezek az aggodalmak. Gorbacsovval ez megváltozott. Az új pártvezető „mérész ideológiai lépést” tett – fejtegeti Gorgyjevszkij –, amikor lebontotta a régi ellenségképet. A volt kettős ügynök mint Kreml-szakértő hangoztatja, hogy Gorbacsov bizalmat érdemel, ugyanakkor azonban arra inti a Nyugatot, ne lássa vágyai megtestesülését a Kreml urában. Gorbacsov ma is meggyőződéses kommunista, aki elutasítja a profitot termő „bűnös spekulációt”, és aki minden látszat ellenére meg sem kísérli, hogy nyugati szabású demokráciává alakítsa át a Szovjetuniót.

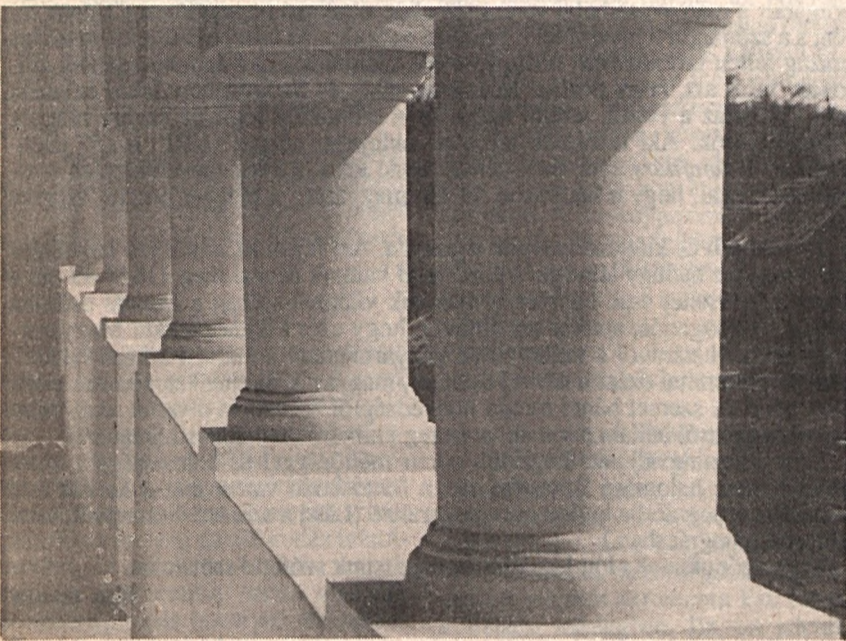
Gorgyjevszkij igen erősen bírálja azt a felfogást, hogy a Nyugatnak segítenie kell Gorbacsovot. Inkább arra a véleményre hajlik, mely az egyik amerikai folyóiratban „Z” szignó alatt megjelent elemzésből tűnt ki, és amely szerint a Nyugatnak nem szabad olyan támogatást nyújtania Moszkvának, mellyel rendbe hozhatná a kommunista rendszert. Ahogyan Gorbacsov a maga politikai pozíciójának megerősítése érdekében eljár, abban az SZKP kádereinek régi, ösztönös viselkedése mutatkozott meg, akik mindennél előbbrevalónak tartják személyes hatalmukat – mutat rá Gorgyjevszkij, és hozzáteszi: A pártnak a KGB-vel kapcsolatos álláspontja jellegzetesen kétértelmű. A Központi Bizottság legutóbbi plénumán csak a hadsereg reformjáról esett szó, míg a KGB-ről csak annyit mondtak, hogy továbbra is „életfontosságú intézmény”. Oleg Gorgyjevszkij nyilvános szereplése március elején egyben már azt jelezte: búcsút mondott a titkosszolgálati tevékenységnek. Az átlagos angol polgár életét akarja élni, aki a vasárnapi lapokat bújjá és akit legkivált a kertje ápolása köt le.

Magyarpolány

A falu védett negyede

Polányi romantika

Elmúlt már öt esztendeje, hogy egy lélekkel sem csökkent a község lakosainak száma, mondta büszkén a községi tanács elnöke, Tóth Péter. Sőt, mi több, az utóbbi öt évben, ha nem is számottevő, de emelkedő a létszám. Mostanság 1350 a település lakóinak száma. A rendszeresen emelkedő szám nem a születések számának növekedéséből adódik egyelőre, hanem a visszatelepülők számának emelkedéséből. A közeli Ajkáról, de távolabbi településekről is költöznek Magyarpolányba, főleg fiatalok, azt remélve, hogy a falusi környezetben olcsóbban tudják megteremteni városi színvonalú felszínüket. 1985 óta közel 50 új ház épült a faluban és 20 házat felújítottak. A felújításokat a hagyományok tiszteletben tartásával: a homlokzat, a tornác, a bástya és a nyílászárók stílusának megőrzésével végzik. Persze belül más a helyzet, ott a mai igényeket veszik figyelembe. Büszkék falujukra a magyarpolányiak. Faluképvédelmi és műemléki szempontból országosan az 5. helyen áll a védett települések sorában. A lista rangosságára példaképpen, hogy a negyedik helyen előtte Tihany áll.

A magyar falvak helyzetének ismeretében mondhatjuk, hogy itt jók a körülmények, kedvezőek a változások. A mostani helyzet serkenti a magyarpolányiakat, köztudott, hogy a korábban felvett katolikus sváb életvitelt folytatják. Szorgalom, igényesség, takarékoság, vállalkozókészség, az egyéniség növekvő szerepe mellett nagy a közösség összetartó ereje. Úgy képzik a jövőt, hogy a megélhetési források közé az idegenforgalom, a falusi turizmus is belép. Nő a kereslet az ingatlanok iránt. A régi házak és az üres telkek, a foghíjak éppen úgy érdeklők az embereket, mint a zártkerti területek, ahol szőlő és gyü-

mölcs-kultúra van kialakulóban. A közelmúltban felújították a település ABC-áruházát, a községi tanács az összes intézményébe bevezette a központi fűtést, utoljára a művelődési ház és a könyvtár kapta meg. Ebben az évben még egy nagyobb villamosvezeték-felújítást terveznek, új transzfor-

mátor üzembe helyezésével, mely biztonságosabbá teszi az elektromos áramszolgáltatást a településen. Na és persze az igényekhez igazodva, az idén 120 lakótelket alakítanak ki a termelőszövetkezettel közösen, hogy elegendő tehessenek mindenki kérelmének. Borbás János

A híres kálvária

Romániában a döglöttnek vélt akna is robban...

A tragikus marosvásárhelyi események újból megcáfolták azt a tévhied, miszerint Ceausescu letűnével szinte automatikusan megoldódik a nemzetiségi kérdés (is) Romániában. Az elmúlt évek során Erdélyből menekülésre kényszerített értelmiségiek Magyarországon és Nyugaton egyaránt próbálták megmagyarázni a közvéleménynek és a politikusoknak, hogy a román nacionalizmust, különösen az erdélyi román sovinizmust és ádáz magyarellenességet nem Ceausescu találta ki. Ő és klánja mindössze nagyszerűen kihasználta, meglovagolta ezt az állapotot, kitűnő alapokat talált Erdélyben (is) a nacionalizmusra felépített állítgatású politikájának kibontakoztatására, alattvalóinak megfélemlítésére. Ennek a politikának sarkalatos pillére volt az állandó külföldi fenyegetettség (orosz, magyar, bolgár) veszélyérzetének mesterséges táplálása és fenntartása, ami a hetvenes évek végétől egyre jobban a kielezített magyarellenesség felé toldott el. Az afganisztáni szovjet beavatkozást kísérő nemzetközi tiltakozás és bojkott, majd Reagan elnök kemény fellépése Andropov-Csernyenko- és részben a Gorbacsov-politikával (a kezdeti időszakban) a román közvélemény számára is nyilvánvalóvá tette, hogy a nagy keleti szomszéd nem kockáztat meg egy újabb, pontosabban kelet-európai kalandot. Kevésbé köztudott tény, hogy a román lakosság túlnyomórészt a Szabad Európa Rádió román adását hallgatta, melynek hangneme messze felülmúlta az 1956 körüli magyar adás hangvételét.

Ezzel az információforrással számolt a Ceausescu-féle propagandagépezet is, ezért az egyre valószínűtlenebbnek látszó orosz vagy bolgár veszély helyett, a nemzeti egység fenntartása érdekében újabb ellenséget talált. Ez az erdélyi magyarság volt, amely állítólag mindenáron el akart szakadni Romániától, és ehhez állandó biztatást, propagandaanyagot kapott a magyarországi és nyugati emigráns „revansistahorthysta” szövetségektől, politikusoktól.

Ez az újabb magyarellenes hisztéria a nyolcvanas évek legelején kezdődött, és a hangot Ioan Lancranjan Szavak Erdélyről című, azóta hírhedtült vált uszító könyve adta meg. Sajnos abban az időben Romániában senki sem tudta hivatalosan megcáfolni az erdélyi származású, megle-

hetősen sovén (ügyes-bajos, korrupciós ügyeiért a román írók által sem különösebben kedvelt) konjunktúra-irodalmár koholt vádjainak tömegét. Magyarországi lapokban jelent meg ugyan néhány vérszegény reakció, a Kádár-Aczél-féle „meg ne sértődj a román testvér-elvtársakat” szemlélet szigorú szem előtti tartásával, de ezek a „kritikák” sem vállalkoztak (-hattak) a főmű vádjainak alapos elemzésére, valóságslapjuk ismertetésére. Mert sajnos Lancranjan valós tényekre támaszkodhatott, természetesen saját és megrendelői szemléletének megfelelően átgúnyra, meghamisítva a tényeket. Hely hiányában nem vállalkozhatunk könyve minden állításának cáfolására, mindössze egyetlen aspektussal kell újból (vagy először) foglalkozni, mivel ez szóba került a marosvásárhelyi vérengzést megelőző szomorú napokban is. Arról az állításról van szó, hogy a romániai kommunista rendszert a magyarok segítetik hatalomra... és Lancranjan verziója szerint: „a második világháború után a magyarok és zsidók ezrei szivárogtak be a pártba (kommunista) és az államirányításba, elnyomva a románok millióit, aknamunkát folytatva az ősi román föld, Erdély elszakítása érdekében az anyaország Romániától.”

Bármennyire nélkülözi a valóságot Lancranjan és követőinek elmélete, sajnos bizonyos részgazságokat is tartalmaz, amelyeket egyes, félrevezető propagandával könnyen ki lehet játszani a jogiáért küzdő erdélyi magyarság, sőt a választásokra készülő jelenlegi román vezetés ellen is.

Románia első világháború utáni történelméhez és a romániai munkásmozgalom méltatlanul elhallgatott dokumentációjához hozzátartozik az is, hogy a szocdem és kommunista mozgalom a magasabb ipari fejlődést elért Erdélyben bontakozott ki és hódított teret az első világháború után, ami törvényszerűen oda vezetett, hogy a tagság és a vezetőség túlnyomórészt magyarokból, zsidókból, németekből, örményekből, stb. egyezőval nemzetiségiékből tevődött össze. Jellemző, hogy az 1921-ben Bukarestben megalakult Kommunista Romániai Pártja, magáévá téve az erdélyi tagozat állásfoglalását, megbélyegezte a trianoni diktátumot és támogatta az erdélyi magyarság önrendelkezésének ügyét... Ceausescu hatalomra kerülése után nemzetvesztőknek

kiáltották ki az akkori kommunista vezetőket ezért az állásfoglalásért, olyannyira, hogy még a nevüket is száműzték a pártörténeti munkákba, szemükre vetve azt is, hogy külföldön szervezkedtek (értsd: szovjet emigrációban) a nemzeti érdekek ellen. Ebben az időben a román kommunista mozgalom vezetői között olyan neveket találunk, mint Főrész István és Pauker Marcell első titkárok, vagy Józsa Béla, Liefisz Halia, Ocskó Teréz, Minszki Lajos mártírok.

Hasonló volt a helyzet a második világháború befejezésének időszakában, majd később az ún. koalíciós időkben, amikor sok erdélyi magyar munkás öszintén hitt abban, hogy a nemzetiségi jogfosztottságot csak a baloldali pártokból alakult tömörülés, kommunista vezetés alatt számolja fel. A polgári pártoknak (liberálisok, nemzeti parasztpártiak) több mint két évtizedük volt 1919–1940 között, hogy bizonyítsák magatartásukat a magyar kisebbséggel és általában a nem románokkal szemben a királyi Romániában. Magyarellenességük, a háború alatti zsidóüldözéssel való hallgatóság egyetértésük, tehetetlenségük a baloldal felé fordította a kisebbséget sorban előlket. Ezt aztán, valószínűleg szovjet sugallatra, ügyesen kihasználta a frissen hatalomra került kommunista vezetés. Az oszd meg és uralkodj sok ezeres elve alapján sok ezer magyar és zsidó került magas központi, megyei vagy városi funkcióba, nemcsak Erdélyben, hanem olyan regáti területeken is, ahol egyetlen magyar sem lakott. A modelt nem a románok találták ki, a húsz-harminc évesekben volt jó néhány tatár, kirgiz vagy azeri gyárigazgató Moszkvában és Leningrádban, meg magyar, lengyel, német, stb. internacionalista „vezető-szakember” a fentebb említettek szülőföldjén...

Erdélyben természetes volt, hogy a párt-és államapparátusban többségben vannak a nemzetiségiék (félreértés ne essék, az ötvenes évek elejéről van szó) és ebből kifolyólag jelentős képvisellel rendelkeztek a rendőrségben és a belügyi, érdsz belbiztonsági (Securitate) szervekben is. De a már említett hasznos elv alapján a Regában, főleg Bukarestben is hasonló volt a helyzet. Számos olyan gyár volt, ahol az igazgató, főmérnök és főkönyvelő kizárólag magyar vagy zsidó volt, mivel az államosítás után megbízható munkáskadereket helyeztek az ipari irányításba. Megbízhatónak pedig

csak a kommunista párttag számított, ezek többsége viszont a már említett nemzetiségek sorából verbuválódott. Ghevrghiu-Dej legközelebbi munkatársai Ana Pauker (a Sztálin által kivégeztetett Marcell húga), Luka László, Ranghetz József, Mogyorosi Sándor, Szenkovics Sándor, stb. voltak, akik az osztályharc jegyében ugyanolyan kegyetlenséggel bántak el románokkal, magyarokkal és zsidókkal. Persze a román kereskedő, akit magyar nyelvű és a román sem túlságosan jól beszélő belügyes tiszt vállalt Bukarestben vagy akár Kolozsváron, örök ellenségnek tekint minden magyart. Kevésbé ismert tény az is, hogy a kommunista hatalomátvétel után a székegyeszményű Czikó-testvérek szervezték meg a dmeokratikus, népi (?) román titkosrendőrséget (a szekut), természetesen NKDV mintára, szovjet tanácsadók irányítása alatt. Nem kizárólagos hatalomra segítő, hanem eszközei voltak a romániai kommunizmusnak, a szovjet-orosz megszállók jobban

megbízta bennük, mint a románokban, évtizedekre elültetve a nemzetiségi ellentét mákonyát.

Hát erre utal Lancranjan, és a megfélemlített erdélyi románok is attól tartanak, hogy a magyarok és az RMDSZ olyan és annyi jogot (szerintük kiváltságot) kényszerít ki magának a gyenge kezű Iliescu-Roman vezetésből, hogy minden valamirevaló beosztásba újból a magyarok kerüljenek, „előkészítve az ősi, román Erdély elszakítását és Magyarországhoz csatolását...” Minden valószínűség szerint Lancranjan és a hozzá nagyon közel álló Vatra Romaneasca vagy a Nemzeti Parasztpárt vezetői is tudják, hogy valótlanságot állítanak, és a nemzetiségi konfliktusokat saját választási céljaik érdekében akarják kiaknázni. Sőt arra is számítanak, hogy a magyar tömegek megfélemlítésével egyre többben kényszerülnek menekülésre, emigrációba, ami tovább „javíthatja” a számukra még nem kielégítő etnikai arányokat. Így pusztít a negyven éve döglött kommunista akna.

Szóllósi Gábor

Románia – Király Károly

A Marosvásárhelyen történeteket nem lehet a választási kampány középpontjába állítani, a nemzetiségi kérdés pedig nem lehet a pártok közötti alkudozások tárgya. Erről nyilatkozott Király Károly, az Ideiglenes Nemzeti Egységtanács alelnöke. A romániai Magyar Szónak adott nyilatkozatában bejelentette: Marosvásárhelyen a további vizsgálatokba bekapcsolódnak a politikai pártok képviselői is, ami megelőzheti azt, hogy a történeteket a megkezdődött választási kampányban egyes pártok felhasználhassák propagandájukban.

Szólt arról a magyarellenes kampányról is, amely Románia-szerte kibontakozott, és ezzel kapcsolatban bírálta a román tömegtájékoztató szerveket. „Úgy vélem, hogy a magyarellenes kampány kezdetben sikeres volt. Sikeres, mert az ország lakosságának zömét nem tájékoztatták megfelelően a kisebbségek jogos követeléseinek formáiról, a Marosvásárhelyen történetek időrendjéről, azokról a továbbiakban is háttérben rejtőzködő erőkről, amelyek felszították az ellentéteket s kirobbantották az eseményeket. Hosszú távon egy ilyen taktika, amely a félretájékoztatóra épít, nem vezethet eredményre, mert előbb-utóbb felülkerekedik a józan ész. Ez, ha az igazi és teljes megnyugvashoz még nem is vezetett el, jórészt már megtörtént. A kormánybizottság minden tekintetben jó munkát végzett, hasonlóképpen az oda irányított rendőri szervek is. Bár nehéz elismertetni a megfélemlített tömegekkel az igazat, az már felszínre került, s bízom abban, hogy a kormánybizottság készülő jelentése, amely az Ideiglenes Nemzeti Egységtanács elé kerül, a valóságnak megfelelően már felfedi a részleteket és megállapítja a felelősöket – mondotta Király Károly.

Idén is Egészségügyi Világnap

A „zöld hullámmal” kellene haladni...

„Gondolkozz világméretben, cselekedj környezetben!” Ez az idei Egészségügyi Világnap mottója, amivel nem pusztán egyetlen alkalom, április 7-e szellemét igyekeznek befolyásolni, hanem az elkövetkező időszak felfogását is formálni. Az Egészségügyi Világszervezet azokra az intézkedésekre irányítja ezúttal a figyelmet, amelyeket az egyének, közösségek, nemzetek tehetnek azért, hogy feltartóztassák a Föld „egészségének” továbbromlását. Ebben a szellemben tartottak sajtótájékoztatót tegnap délután a Szociális és Egészségügyi Minisztériumban két tárca, az egészségügy és a környezetvédelem képviselői.

Magyarországon az egészségkárosodásért, az idő előtti elhalálozásért az életmód mellett második veszélyességi tényezőként a környezet tehető felelőssé, szögezte le bevezetésében dr. Kókény Mihály szociális és egészségügyi miniszterhelyettes. Számokkal alátámasztható a riasztó helyzet: a környezetkárosító hatás következtében hazánkban a munkaképes lakosság 20 millió napot tölt évente táppénzen, ez idő alatt 15–20 ezren halnak meg bizonyíthatóan környezeti hatástól, és mindent összevetve az 50 milliárd forintot eléri a környezet szennyezésből eredő kár az országban. Évekkel ezelőtt elindult ugyan egy egészségmegőrző nemzeti program, de nem használta fel, nem működött együtt az egyre hangosabban jelentkező környezetvédelemmel, a „zöld hullámmal”. Ugyancsak adóssággént szól dr. Kókény Mihály arról, hogy a két mi-

nisztérium már korábban összefogott volna, hiszen a megoldandó feladat egymástól elkülönülten gyökereiben nem kezelhető. Sőt a hagyományos prioritásokkal sem, hiszen a miniszterhelyettes a közelmúltban megfogalmazott „Környezet és egészség európai Chartájára” hivatkozva kijelentette: egyén és közösség elsőbbséget kell hogy élvezzen a gazdaságossági szempontok előtt.

Közös vonás mindkét területen, hogy a prevenciót kell hangsúlyozni, vélekedett dr. Zsufa Emil környezetvédelmi és vízgazdálkodási miniszterhelyettes. Európa sűrűn lakott régióinak környezete elhasználódott, tönkrement, a menthető megmentése is csak területi elven lehetséges, mondta. Ilyen megközelítésből óriási hatású a 32 tagország részvételével megtartott I. „Környezet és Európai Egészség” Konferencia, ahol a már idézett chartát fogadták el. Ez megalapozza egyebek mellett az állampolgár jogát arra, hogy információt kapjon, minden környezeti, egészséget érintő döntésben részt vegyen. Az idei jelszó egyúttal figyelmeztet arra, hogy tennivalója is van kinek-kinek kicsiben.

A lakosságot leginkább és közvetlenül veszélyeztető tényezőkről szól dr. Pápai Dénes országos közegészségügyi főfelügyelő. Szmogriadóterv készült Budapestre, jelentette be az előadó és új információként jelezte, hogy mintegy 1,5 milliárd dolláros segítséggel, NSZK együttműködéssel a fővárosban új mérőhálózati rendszert építenek ki a megállapodások szerint 1991-ig. Ezzel az ózon- és

szénhidrogén-koncentrációt is mérni tudják majd és nem csupán a téli redukáló, hanem a nyári úgynevezett oxidáló szmogra vonatkozóan is adatokat képesek közölni. Kiemelte egyúttal annak jelentőségét, hogy az atomenergia felhasználását, az erőmű sugárvédelmi működtetését a SZEM hatáskörébe utalták. Hasonló fontosságú a kémiai biztonság kérdése, elég ha a 30–40 ezer körüli gyártói és forgalomban lévő kémiai szerre, anyagra gondolunk. Magyarországon csak olyan kémiai anyaggal lehet kísérletezni, amit az emberre való veszélyesség szempontjából minősítettek, hangzott az elvi alapállás, a gyakorlati novumokról annyit mondott dr. Pápai, hogy toxikológiai tájékoztató szolgálatot hívnak életre, amely bármilyen megkeresésre adatokat szolgáltat.

A választások finisében aktuális kérdés, mit vár és tesz a minisztérium. Erre dr. Kókény Mihály úgy válaszolt, hogy nincs kivárá, bár a változások elébe néznek. Más téma, de hasonlóképp izgalmas, miért nem működtek együtt a közlekedési tárcával a környezetszennyezés témakörében. Az együttműködésnek nagyobb a jövője, mint a múltja. Bár pozitívumokról is szólt a miniszterhelyettes, hiszen a katalizátoros autók behozataláról, a kétütemű autók importjának leállításáról már korábban döntöttek. Persze a ma Magyarországon guruló 615 ezer kétütemű gépkocsit egyik napról a másikra nem lehet lecserélni, akkor sem, ha már csak húszezer körüli Trabant behozatalával számolnak.

Takács Zsuzsa

A román honvéd

Csodálom, hogy a megbékélést szorgalmazó hivatalos és nem hivatalos magyar nyilatkozatokra oly érzékenyen és általában elutasítónan reagáló román és szlovák körök idáig nem figyeltek fel a magyar revizionizmus cáfolhatatlan bizonyítékaira. Annál inkább meglepő a nagyfokú figyelmen kívül hagyás, mert e körök a villám sebességével tiltakoznak, cáfolnak, sovínisztáznak és szeparatistáznak akkor is, ha a kezelésükben lévő magyar kisebbségek szülőföldjükön – „az óvodától az egyetemig” – anyanyelvükön szeretnének tanulni, vagy netán más természetű, kollektív jogukat próbálják meg érvényesíteni. Messzemenő megértésnek számít, ha a „követelő és előjogokat” kívánó magyarokat várakozásra inti a hivatalban lévő kormány. Oktatásügyben mondjuk az új tanév kezdetéig, ami érthető is lenne az iskolai rendtartás logikájából, ám Petre Roman a Die Weltnek adott nyilatkozatában például borjonyúzó kiskeddig, vagy még inkább sohanapjáig tolt ki a magyar egyetemre várakozó türelmesek reményeit. A román miniszterelnök eddigi politikusi tevékenységét ismerve nem lennének meglepve, ha a Románia számára fontos hatalmak részéről netán valamelyik kifogásolná a nyilatkozat intoleráns szellemét, egy könnyed „nem úgy értettem”-mel helyesbítene.

De nem mások megítélésére készül ez a rövid eszmefuttatás: két szomszédunk politikusai és publicistái az „ébertelenség” vádját alól egyébként is könnyedén tisztázni tudják magukat. „Nem tudunk jól magyarul” – mondhatják, s ezt tőlük el is kell fogadnunk. Az azonban már nehezen emészthető, hogy a terekre kiálló, pöszö és zengő orgánumú közszónokaink, s újságjaink használati igénybe vevő zsumalisztáink, akik a szörnyű vád (revizionizmus!) tényeit szolgáltatják, nem tudnak magyarul.

Mert lássuk! „Honfitársaim!” – szólította e módon több szónok Erdély magyar nemzetiségű polgárait a marosvásárhelyi vérengzés ellen tiltakozó nagygyűlésen a Hősök tere, s a szómágia segítségével – egyetlen szóval! – be is kebelezte a szomszédos ország féltett tartományát. A dagálykóros szónokok ezzel nem kevesebbet állítottak, mint azt, hogy például Marosvásárhely és Szombathely lakói egyazon hon fia, azaz a Hősök teréről nézve és a szónokló logikája szerint magyar állampolgárok. Aki túlzásnak tartja az okfejtést, nézzen utána a szó jelentésének! A honfitárs nem tévesztendő össze azzal a kétségbevonhatatlan nyilvánvalósággal, hogy a határokon túl élő magyarság a magyar nemzet szerves része.

Jól sikerült és kifejező szavunk a honvéd. Azt fejezi ki, ami a szó fennállása óta a magyar hadügy lényege, a honvéd katonát nevezi meg. (1848–49 óta a honvéd nevezetet csak egyszer, a második világháborúban a Donnál csúfolta meg a propaganda, amikor azt állította, hogy ezer kilométerekkel Magyarországon határaitól a széles folyó kanyarulatánál a honvéd a haza határait védi.) Tudtommal ezzel a névvel csak mi, magyarok illetjük katonáinkat, ezért fület sértő és szemet bántó román honvédségről hallani és olvasni, vagy mint honvédcapatról hallani a román hadsereg kulbjáról, a bukaresti Steauról.

Ura, dicsőítve! Legalább olyan méltósággal és bölcsességgel, mint Móra Ferenc halomfő Bőrcsöke, aki a fontoskodó városi ember kanala felé taszigálta a bográcsba hullott cserebogarakat. (Lásd a szólást: disztinyvál, mint Bőrcsök a bográcsban.)

Vagy szónoklatok előtt legalább lapozgassunk szőféjtő szótárakat.

Tóth István

AZ EGYÉNI AUTONÓMIA TÖRVÉNYKÖNYVE

142 éve, 1848. április 11-én hirdették ki az „áprilisi” törvényeket.

1848 késő tavaszán több hivatalos és magánkiadásban is napvilágot látott az a korabeli politikai szenzáció, mely a legutóbbi idők fejleményeit tekintve sem veszített semmit érvényességéből és időszerűségéből, – ellenkezőleg.

Az 1847/48-i országgyűlés határozatairól van szó, amelyeket csak közönségesen, talán némi tavaszváró derűlátással „áprilisi” törvényeknek szoktak említeni, s a legfőbb reformkori törekvések summázatainak tekinthetők.

Azon a tavaszon mind a „népszerű formában előadott” törvénymagyarázatot, mind az eredeti hivatalos kiadást óriási érdeklődéssel vette kézbe a közönség, különösen az éppen az azokban foglaltak révén tulajdonossá lett korábbi úrbéres parasztság. A pesti események híre vidéken többhelyütt – igaz nem összefüggő területeken és a többek által vártnál jóval erőlenebbül, de földfoglalási kísérletekre is sor került. A lelketlen izgatók – ahogy akkor hívták őket – vad dolgokat sugdostak a gazdák fülébe. Mindenki tudni óhajtott tehát, mi is az igazság, így aztán vitték a füzetkéket a vásárok könyvsátraiból, mint a cukrot. Talán ez volt a politikai brosúra történetének legfelemelőbb pillanata.

Miért fontos dátum 1848. április 11-e, a törvények szentesítésének napja, miért kell – ha talán kisebb címbetűkkel is, mint a nagy márciusi ünnepnapról szokás, de – megemlékeznünk róla?

Legfőképpen azért, mert a belátás, a megvalósítható többszörös érdekegyeztetés, a méltányosság, a jog kategóriáiban való gondolkodás juthatott ekkor érvényre. Végbement a mérsékletnek mint politikai mentalitásnak az alapeseeménye. A hatalmon lévők és a hatalomra igyekvők kiegyeztek a jövő érdekében, persze az előbbieket szorongatott helyzetben, de felismerve a szükségességet. A tízenkét pont legfőbb tételeit is magában foglaló követelések törvényi válsággal megteremtődött annak a lehetőség, hogy a hatalom sánca mögötti nem elhanyagolható erők (és persze nem feltétlenül értéktelen emberek) különösebb lelki megrázkódtatás nélkül „tovább szolgáljanak” – immáron szélesebb körű érdekeknek engedelmessé, s hasznosítva az addig felhalmozott energiákat, szakismeretet s a megbízhatóságot. A „törvényes forradalom” nyomán – ahogy a neves magyar–amerikai történész, Deák István nevezte – létrejött új rendszer semmiképpen sem a népi követelések ilyen módon való törvényesítése miatt került – nem sokkal később – válságba, majd veretett le, hanem regionális hatalmi viszály folytán, mondhatni külpolitikai meghatározottságból.

A magyar köznemesség, ha nem is ismerte fel a nemzeti függetlenségi törekvés korlátait ekkor még, a társadalmon belüli egyéni függetlenségi törekvéseket maradéktalanul a magáévé tette.

Az 1847/48-i törvénykönyv, azt is mondhatnánk, az egyéni autonómia-törvények legátfogóbb, legszentebb hazai dokumentuma. Hevenyszettnek, csak keretítőrvényeket tartalmazó kódexnek mondják a szakírók, ám az nem homályosíthatja el a tény, hogy a hazai politika individualizáció igényzintje ekkor közelítette meg, sőt érte utol a nyugat-európai evidenciákat.

A (paraszt)polgár etől fogva – elvileg – már csak magának és az Úristennek tartozott volna felelősséggel. Az addig törvényszentesítette tekintélyek ezek után már csak a saját képességeikre és lehetőségeikre hagyatkozhattak volna. A törvény szelleme szerint mindenki magáért volt már csak felelős. Ha '48 történetét idézzük, ne feledjük, hogy a kollektívizmus szellemével való szakítást is idézzük, sporthasonlattal azt is mondhatnánk: szabad egyének starthoz készülődésének izgalmas perceinél időzünk. S a futam most folytatódik...

Horváth J. András

Egyezmény Együttműködési Tanács létrehozásáról

Egyezmény, amelyet a Magyar Vegyipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége és a Magyar Papíripari Dolgozók Szakszervezete kötött, egyszerűen a Gyári Munkások Szakszervezeteinek Északi Szövetségéhez tartozó alábbi szakszervezetekkel, másrészt:

- Specialarbejderforbundet i Danmark;
- Kvindeligt Arbejderforbund i Danmark;
- Fellesforbundet, Norge;
- Norsk Olje- og Petrokemisk Fagforbund;
- Norsk Kjemisk Industriarbeiderforbund;
- Suomen Lesi- ja Posliinityöväen Liitto;
- Kemian Työntekijäin Liitto;
- Kumi- ja Nahkityöväen Liitto, Finland;
- Paperiliitto, Finland;
- Svenska Pappersindustriarbetareförbundet;
- Svenska Fabriksarbetareförbundet.

Fenti szakszervezetek megállapodnak egy Együttműködési Tanács létrehozásáról.

1. Az Együttműködési Tanács feladatai

Az Együttműködési Tanács feladata az, hogy fejlessze a meglévő jó kapcsolatokat átfogóbb és nagymértékben felelősségteljes együttműködéssé.

Az átfogóbb együttműködés tegye lehetővé az együttműködő feleknek, hogy közösen hasznosítsák tapasztalataikat és munkájuk eredményeit. Ez elsősorban azokra a fő kérdésekre vonatkozik, ahol különbségek adódnak az eltérő történelmi fejlődés és társadalmi viszonyoknak megfelelően az érdekelte országokban.

A nagyobb felelősséggel járó együttműködés nem korlátozható ezeknek a szakszervezeteknek a találkozóira. Ez azt is jelenti, hogy az európai kapcsolatok és feltételek kell, hogy számításba kerüljenek, melyek szerint ezek a szakszervezetek működnek.

Az Együttműködési Tanács tevékenységén belül fenti szervezetek közös tevékenységbe ilyen értelemben példát kell szolgálgon az európai szakszervezetek együttműködéséhez.

2. Az Együttműködési Tanács tevékenysége

Mindegyik magyar szakszervezet 3 képviselője és 1–3 képviselő a Gyári Munkások Szakszervezeteinek Északi Szövetségéhez társult szakszervezetek közül alkotja az Együttműködési Tanácsot, amely évente egyszer tartja találkozóját.

Az Együttműködési Tanács találkozóin, amelyet valamelyik társult ország egyikében tartanak meg – rotáció szerint (Dánia, Finnország, Norvégia, Svédország, Magyarország) konzultációt folytatnak a vendéglátó ország képviselőjével, ugyanakkor az északi országok is konzultációt folytatnak az északi szövetségek képviselőivel. A javasolt napirendet a vendéglátó ország állítja össze. Valamennyi érdekelte felet tájékoztatni kell a napirendről, legkésőbb 1 hónappal a találkozó kezdete előtt. A napirendre vonatkozó változtatá-

sok és kiegészítések el kell jussanak a vendéglátó országba a találkozó kezdete előtt 14 nappal vagy korábban.

Ezekben a találkozókon az együttműködő felek kétértelmű kapcsolatait és az általuk szervezett programok értékelésére kerülnek, és itt tárgyalják meg a jövőre vonatkozó együttműködést is. A szakszervezeteknek meg kell állapodniuk az értékelésről és további programok összeállításáról.

A szakszervezetek készítsenek jelentést ezekről az értékelésekről, a következtetésekről, valamint a tervezett programokról.

3. Képviselő az Együttműködési Tanácsban

Ahogy ezt rögzítettük a 2. paragrafusban, minden egyes érdekelte szakszervezet 1–3 képviselőt küld el az Együttműködési Tanácsba. A résztvevőket az érdekelte szakszervezetek elnökségei nevezik ki.

Az így kijelölt képviselők ennek alapján tevékenykednek mindaddig, amíg megbízatásuk feljogosítja őket arra, hogy az Együttműködési Tanácsban dolgozzanak, ahogy azt elnökségük megszabta. A kinevezés és a visszahívás az érdekelte szakszervezetre tartozik. A Magyar Vegyipari Dolgozók Szakszervezeti Szövetsége delegációjának tagja az Építő-, Fa- és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezeteinek Szövetsége egy tagja, aki a finomkerámia- és üvegiipart képviseli.

4. Az együttműködés területei

Az érdekelte szakszervezetek tevékenysége határozza meg az együttműködés tárgyát. Az együttműködés középpontjában a társadalmi környezet és a szakszervezeti tevékenység alapján különböző témák és munkamódszerek legyenek: információcsere a szakszervezeti tapasztalatokról és a fejlődés lehetséges módszereiről.

A témák olyan értelemben korlátozottak, hogy az együttműködés terjedjen ki azokra a munkakérdésekre és szervezeti tevékenységekre, amely jelentőséggel bír azokban az iparágakban, amelyek a szakszervezetekhez tartoznak.

Ebben a tekintetben elsőbbséget kell biztosítani a következőknek: oktatás és képzés, továbbképzés, elektronikus adatfeldolgozás, a szakszervezeti munka szervezeti kérdései, környezetvédelem, munkavédelem, szakszervezeti oktatás.

Az északi szakszervezetek magukra nézve kijelentik, hogy képességeik keretei között készek anyagilag segíteni az oktatást és a tanfolyamokat, és megtárgyalják annak lehetőségét, miképpen tudnak a magyar szakszervezeteknek átadni bizonyos berendezéseket, hogyan tudnak műszaki segítséget nyújtani.

5. Pénzügyi kérdések

Általában a találkozókat és más programokat a vendéglátó szervezet finanszírozza, kivéve az utazási költségeket, mert ezeket a kiküldő szakszervezet fedezi. Az Együttműködési Tanács találkozóinak kiadásait ennek megfelelően osztják el.

Koppenhága, 1990. március 30.

A kapitalizmusba való átmenet néhány kérdése I.

Az ellenzéki-polgári pártok jelentős része a magántulajdon dominanciája mellett megvalósuló piacgazdaság elérését tűzi ki célul. Bár a politikai tömörülések kerülnek a kapitalizmus kifejezés használatát, a dolgok lényege: kapitalista berendezkedést akarunk. Vágyakozunk Bécs, München, Milánó életére, társadalmára, jólétére.

Történelmi tapasztalatok híján kevés tudás áll rendelkezésünkre, hogy egy posztkommunista-állami tulajdonú berendezkedést hogyan lehet átvezetni a jóléti tőkés társadalomba. A politikai berendezkedés demokratizálása után a gazdaság privatizálása következik. Tekintettel arra, hogy a privatizálásnak számos változata létezik, ebben a cikkünkben a valószínűsíthető formával foglalkozunk. Mégpedig a külföldi tulajdonosok által többségben megvásárolt privatizálási esetek lehetséges tanulságaival. Mindenekelőtt olyan ügyekre gondolok, ahol a külföldi tulajdonosok nincsenek lekötve a magyar vállalat menedzserének, történetesen a vállalat vagyonának leértékelésére következtetve.

A következőkben részben szimuláns, részben tapasztalati úton elemezzük egy valódi privatizálás lehetséges gazdasági társadalmi következményeit.

1. A cég átvétele

A hazai szociológiai-közgazdasági analízisek, de vállalati menedzserek szerint is az átlagos magyar vállalatoknál – valódi magántulajdonlás esetén – mintegy 5–20%-os költség-megtakarítás érhető el. Az anyagfelhasználás racionalizálása munkaerő-megtakarítás, pazarló és hanyag gazdálkodás felszámolása, az adminisztráció és vezetői szintek csökkentése során azonnali eredményjavulás bizonyos. Remélhetőleg a nyugati tulajdonos nyugati menedzsert hoz, aki tapasztalatokkal rendelkezik az adott típusú termelésben, így vállalati alkalmazottak ellenállása esetén is megtalálja az utat a racionalizáláshoz.

2. A munkaerőhelyzet alakulása

Nyilvánvaló, hogy az alkalmazottak 10–20%-a felesleges, ezért elbocsátásuk kényszerű lépésnek mutatkozik. Elsősorban az adminisztrációs munkakört betöltők, valamint a segédmunkát leépítésének nagy a valószínűsége. Mindez a cég átvétele esetére vonatkozik. A cégnél maradt alkalmazottak bérét – szinte gesztusként – az

átlagosnál nagyobb mértékben emelik, amelynek forrása éppen az elbocsátott dolgozók bérének egy része. Makroszinten mindez azt jelenti, hogy a társadalomban a munkanélküliség erőteljes emelkedése következik be. Másrészt nő a társadalmi jövedelemegyenlőtlenség, hiszen a megmaradó alkalmazottak bére növekszik, míg mások munkanélküli segítyből kénytelenek megélni.

3. A cég helyzetét, fejlődését befolyásoló tényezők

A cég magatartását mindenekelőtt a piaci pozíció és a versenyviszonyok határozzák meg. Az eddigi tapasztalatok ebben rendkívül vegyesek. Ha olyan céggel van dolgunk, amely elsősorban belföldön értékesít és oligopol vagy monopol helyzete van, akkor minden különösebb erőfeszítés nélkül piaci részesedését tartani, sőt növelni tudja. Ismereteink szerint éppen ebben a szférában legnagyobb a külföldi érdeklődés. Ettől persze még nem lesz kapitalizmus Magyarországon. Vegyük ezt olyan céget, amelynek belföldön versenytársai vannak, valamint a cég jelen van a konvertibilis piacokon. A versenypozíció pedig műszaki-technológiai fejlődést igényel, tőkeinjekciót a vállalatba. A piaci részesedés növelése a technológiai szint emelését tételezi fel. Ez azzal jár, hogy a jobb munkaerőt jobban megfizetik, a kevésbé képzettek feleslegessé válnak.

4. A cég devizasaldója, makroszintű fizetési mérlege

Amikor az országnak 21 milliárd dollár adóssága van és az évi kamatfizetési kötelezettség meghaladja az 1,6 milliárd dollárt, akkor a gazdaságpolitikának jelentős aktívumot kell elérni a fizetési mérlegben. Ez azt jelenti, hogy a külföldiek tulajdonosi részvételét szabályozni szükséges a hazai vállalatokban. Súlyos feszültségek keletkezhetnek, ha a vegyes tulajdonba lévő vállalatok belföldi értékesítés során szerzett nyereséget devizában kivonják. Ma az általános adókedvezmények illetve a részleges külföldi tulajdonban lévő vállalatokat, amely jelentős profitot biztosít devizában a vegyes vállalkozásnak. Úgy gondoljuk, hogy a kizárólag belföldi értékesítésű hazai vállalatok privatizációja a fenti veszélyekkel jár. A spontán privatizáció folyamata a konvertibilis fizetési mérleget ronthatja. Ez azt jelenti, hogy a többi magyar állami vállalatoknak

kell még magasabb konvertibilis exporttöbbletet elérni. Ez szinte lehetetlen. A belkereskedelmi vállalatok, a biztosítók és egyéb forint értékesítésű cégek spontán vagy tudatos privatizációja – valamint a jelentős adókedvezmények – jelentősen megterhelhetik a konvertibilis fizetési mérleget.

5. A spontán privatizáció megítélése

Sajátos magyar találmány, amikor a vállalati menedzserek kizárólagos hatáskörébe tartozik az adott vállalat részleges privatizálása. Angliában, Franciaországban senkinek sem jutott az eszébe, hogy az állami vállalat igazgatója titkos és zárt tárgyalások után adja el önmagát. Valószínűleg egyedülálló a magyar spontán privatizáció, legfeljebb az öngazgató vállalatokra épülő Jugoszláviában lehetnek hasonló precedensek. Megítélem szerint sajátos hatalmi és politikai viszonyok kombinációjáról van szó. A vállalati felső vezetői kör hatalmi helyzetének átmentése az első motíváció. Közgazdasági értelemben az állami vállalat egykori menedzsere minden további probléma nélkül lehet menedzsere a külföldi tulajdonba került cégnek is. Probléma ott kezdődik, hogy a spontán privatizáció csak akkor jöhet létre, ha a menedzser marad az új cég vezérigazgatója is. A kezdeményező fél sokszor a magyar vállalat igazgatója, mert attól fél, hogy a demokratikus-politikai átalakulások elsodorhatják. A pártok többsége vezetőcsere-t sürget, államilag menedzselt privatizációt követel, általában vezetőellenes hangulat van. Mindezek a tényezők gyors tulajdonos-keresésre ösztönzik a jelenlegi menedzsereket. A gond ott kezdődik, hogy a vállalati igazgató adja a külföldi céggel történő tárgyalásokon a vállalati vagyon meghatározásának kizárólagos joga.

A fejletlen piaci viszonyok, a tőkepiac hiánya, az ingatlanok kezelési és tulajdonjogi tisztázatlanságok miatt a vállalati vagyon drasztikus leértékelése is belefér. Mivel a nyilvánosság kizárt és nincs versenytárgyalás, ebből kifolyólag a vállalati igazgató vállalkozási érzékére van bízva az állami vállalat értékének meghatározása.

Nézünk meg a spontán privatizációt közgazdasági oldalról. A tapasztalatok azt mutatják, hogy az informális-ismertségi kapcsolatok a meghatározóak, ezért a tulajdonos keresésénél elsősor-

ban a külföldi beszállítók jönnek számításba. A külföldi cég lényegében azért száll be tulajdonosként a vegyes vállalkozásba, hogy beszállítói pozícióját résztulajdonosi alapon is biztosítsa. A spontán privatizáció másik jellemzője, hogy az állami monopóliumok fél-magánmonopól pozíciókba mentődnek át. Harmadik sajátosság, hogy a szervezeti decentralizációra megérett vállalatok menekülnek a feldarabolás elől a spontán privatizációba. A piac- és versenyellenesség tetten érhető az esetek többségében. A fentiekben túl a belkereskedelemben és vendéglátóiparban pánikszzerűen lebonyolított spontán privatizáció azzal a társadalmi hátránnyal is jár, hogy a hazai magántulajdonosok kialakulása korlátozott.

Hiszen az egyes boltok, vendéglők, üzletek megvásárlására van belföldi fizetőképes kereslet, normális privatizációval a kereskedelmi magántulajdonosok tízezrei jöhetnek létre.

Mélyebb elemzést igényel, de a tapasztalatok azt mutatják, hogy a „vadprivatizációval” létrejött vegyes vállalkozások vállalati szervezete, a gazdálkodás hatékonysága nem sokat javul az első időszakban. A versenyhiány és a jelentős adókedvezmény különösebb erőfeszítés nélkül jelentős profitot biztosít, hiszen a belkereskedelem érintett ágazataiban eddig is magas volt a vagyonarányos nyereség.

6. A külföldi pénzek sorsa

A privatizálás célja többek között, hogy a gazdaság modernizálásához szükséges forráshoz jussunk, de az állami vagyonrészek eladásából befolyt

összegnek a konvertibilis adósságállomány csökkentését is szolgálni kell. Ez idő tájt elég nagy a homály ezen pénzek sorsával kapcsolatban. A spontán privatizációnál a külföldi pénze a vegyes tulajdonú cégnél marad. Nem világos, hogy ezt a pénzt bankban tartják vagy műszaki fejlesztésre fordítják, netalántán új üzem építésére használják. Államilag bonyolított privatizációra jóformán példa nem volt, kivéve a Hungária Biztosítót. Itt sem látszik, hogy a 80 millió DM felett ki rendelkezik. A nyilatkozatokból nem derül ki, ugyanis egyszer olyan információ hangzanak el, hogy a pénzt a biztosítási infrastruktúra fejlesztésére fordítják. Ezzel szemben – tudomásunk szerint – a Hungária Rt. úgy jött létre, hogy az állam eladta részvényeit a nyugatnémet félnek, így a 80 millió DM a magyar államot illeti meg.

Célunk a kapitalista Magyarország megteremtése eszerint, a privatizációból befolyt összeg felhasználását kizárólag a konvertibilis adósságállomány csökkentésére, a magánvállalkozások fejlesztésére, a hazai privatizációs hitelek kamatkedvezményeire, valamint beruházási fejlesztésre használható. Fogyasztásra sem vállalati, sem költségvetési szinten nem fordítható. E pillanatban nem vagyok arról meggyőződve, hogy az előbbi feltételek teljesülnek-e. Különösen a spontán privatizációnál erős kételyek merülnek fel.

(folytatjuk)

Dicházi Bertalan

Épülget...

Jó ütemben halad az új autópálya-sávok építése Győr és Tatabánya között. Ismeretes, hogy a fél autópálya – két sáv – már korábban elkészült a teljes autópálya legfontosabb műtárgyaival együtt, de a 47 kilométeres szakaszra még így is kétfélmilliárd forintot kell költeni. A hátralévő földmunkák és a betonozás befejezése után az év végén már négy sávon indulhat meg a közlekedés.

Befejeződtek a Győrt elkerülő 23,1 kilométeres útszakasz előkészítő munkái is. A tervek engedélyezése folyamatban van, s ha a megfelelő hitelek rendelkezésre állnak – mintegy 5–7 milliárd forintba kerül ez a szakasz –, a kivitelezés is elkezdődhet, s az előzetes értékelés szerint 1994-ben átadhatják.

A világhírlás megrendezése szükségessé teszi majd további 47 kilométernyi autópálya megépítését is Hegyeshalomig, ami mai áron több mint 10 milliárd forintot igényel.

Nevesítés Szarvason

A Szarvasi Vas- és Fémipari Szövetkezet napokban tartott mérlegzáró közgyűlésen nevesítették az 1988. december 31-i állapotnak megfelelő 258 millió forintnyi vagyonérték 50 százalékát, valamint az 1989. évi növekmény egy részét. Az intézkedés mintegy 700 embert érint, azokat, akik már akkor tagjai voltak a szövetkezetnek.

Nem vagyonfelosztásról, hanem a kiszámított szövetkezeti üzletrész értékpapírban való kibocsátásáról van szó. A termelőegység jogutód nélküli megszűnésének esetét kivéve a tulajdonosok nem tarthatnak igényt a rájuk eső pénzüsszegről. Amennyiben azonban a gazdálkodás nyereséges, a nevesítésben érdekelt szövetkezeti tagokat az üzletrész után osztalék illeti meg.

„Róbert bácsi” három megyében is

Az idősebbek számára nyilván nem szorul magyarázatra, ki is volt „Róbert bácsi”, viszont nagyon sokan lehetnek azok, akik legfeljebb a pejoratív értelmét ismerik. A két világháború közötti időszakban, a nagy világgazdasági válság idején ugyancsak megszorodott azon honfitársaink száma, akiknek még a betevő-falatra sem jutott. A nyomort némileg enyhítendő lépett színre „Róbert bácsi” ingyenkonyhájával, s az utcákon, tereken osztogatták a meleg ételt, hogy az éhhalált néhányan elkerüljék – más kérdés, hogy a maga hasznára „játékonykodott”.

Hogy a mostani gazdasági válság milyen mértékű lesz hazánkban, azt még kávézaccból, üveggömbből sem tudná megjósolni még egy szaképpzett seprűlovas sem. Mindenesetre máris fellelhetők olyan honfitársaink, akik – szegyen ide, szegyen oda – sürdön kótyorják a szemégyűjtő edényeket, kukákat, hogy némi ételmaradékot, mások számára már értéktelen holmikát bányásszanak elő.

Ez év kezdetén a Nyugat-Magyarországi Vendéglátó Vállalat igazgatótanácsa – felismerve a közelben ólálkodó vészes szegénység nyomait – egyik ülésén határozatot hozott egy alapítvány létrehozásáról. Mint ezt Németh Ferencről – a vállalat tatabányai területi igazgatójától – megtudtuk, az alapítvány lényege az, hogy Vas, Győr-Sopron és Komárom-Esztergom megyékben naponta egyszer ingyenes, azaz térítésmentes étkeztetést nyújtsanak az arra

rászoruló, különösen hátrányos helyzetű gyermekeknek. A hátrányos helyzetű gyermekek azok, akik – sajnos – ritkán, vagy egyáltalán nem jutnak meleg ételhez, ezért a Nyugat-Magyarországi Vendéglátó Vállalat, közérdekű kötelezettség-vállalás címén, 1990. évre létrehozta alapítványát, hatmillió forint letétbe helyezése mellett (az OTP Győr-Sopron Megyei Fiókjánál).

A területi igazgatótól megtudhattuk azt is, hogy csupán Komárom-Esztergom megyében, naponta tizenkétezer adagot főznek meg és osztanak ki a gyermekeknek, ebből Tatabányán mintegy kilencszáz, ezer rászoruló részesedik a modern „Róbert bácsi” humanus és nem kevés pénzbe kerülő segítségével.

Ki tudja, hogy az egyre nagyobb ütemben növekvő infláció még hány ember nyomorát fogja okozni? Reméljük, hogy a demokratizálódás útjára lépő új kormány hamar gátat fog szabni az effajta segítség szoruló száma növekedésének. Mindenesetre a Nyugat-Magyarországi Vendéglátó Vállalat vezetői gesztusértékű, követésre méltó kezdeményezést tettek. Az adózatlan nyereség terhére létrehozott alapítványhoz bárki csatlakozhat a következő címen és egyszerűsített módon: Nyugat-Magyarországi Vendéglátó Vállalat, közérdekű kötelezettség-vállalás, OTP Győr-Sopron Megyei Fiókja 339-98004-005816-2. Köszönet érte, a gyermekek ne-

Külhoni tőszdehírek

„Kiugró” napot könyvelhettek el pénteken a tokiói börzén. A napok óta stagnáló Nikkei-index értéke 1029,72 ponttal emelkedett, ami a csütörtöki értékhez viszonyítva 3,65%-os növekedést jelent. Egy USA dollár 157,47 yenbe került, ez 0,43 yennel alacsonyabb a korábbi kurzusnál. Veszett viszont értékből az NSZK márka. Míg csütörtökön 1,6938-as értékkel számolhattak, addig pénteken már 1,7007 volt a dollárhoz viszonyított érték. Frankfurtban a keletnémet márka felvásárlási ára 23,50 DM volt 100 egységre vetítve. A DAX-index öt pontot veszített előző napi értékéhez képest. Az arany kilogrammonkénti ára 20,680 DM volt pénteken. Londonban az arany finomciáját 376,75 USA dollárért kínálták az érdeklődőknek.

(B. B.)

Szennyvízből biohumusz

A vágóhidakon, hús- és tejfeldolgozó üzemekben keletkező szennyvizek tisztítására új eljárást dolgoztak ki a budapesti székhelyű CORAX szövetkezeti köztes vállalatnál. A szabadalmaztatott eljárás lényege, hogy különleges, környezetkímélő vegyszereket használnak fel a szennyvízben lévő zsírok, zsíros hulladékok különválasztásához, valamint a szennyvíz fertőtlenítéséhez. E technológia révén más módszerekhez képest körülbelül ötödével kisebbek a szennyvíztisztítás költségei, s az eljárás alkalmazása során leválasztott zsíradékok közvetlenül felhasználhatók biohumusz készítésére. Az új eljárást az érdektartó Tsz húsfeldolgozó üzemében próbálták ki először: minősítését a Pest Megyei Víz- és Csatornamű Vállalat szakemberei már elvégezték. Véleményük szerint ezt a megoldást minél előbb be kellene vezetni a megye minden olyan hús-, illetve tejfeldolgozó üzemében, ahol még nincs ilyen, vagy hasonlóan hatékony szennyvíztisztítás.

Egyesül a két német légitársaság?

A Lufthansa azt tervezi, hogy fokozatosan átveszi a keletnémet Interflug légitársaság vállalatát – írja a hamburgi Der Spiegel. A lap értesülése szerint a Lufthansa és az Interflug tevékenységét fokozatosan olvasztják egybe, a pilótaképzésben, a helyfoglalásban, a charter-járatok indításában máris együttműködnek. A Der Spiegel szerint a Lufthansa első lépésben kisebb részesedést akar az Interflugnál, majd a két német állam egyesítése után meg akarják szerezni a teljes tulajdonjogot.

(Reuter)

Jár (még) a bakancs

Az igazgatótanács igazgatja mindazt, és benne mindazokat, ahol az irányításra ilyenféle csodát alkalmaznak. Tárgyalnak is ott az igazgatók, tárgyalják az ütemterv szerint az ütemezett témakört pontosan, analitikusan, az a nap az igazgatótanács napja. (E)üldögélik végig azt a napot, kitöltve szóbeszéddel, oly téma tárgyalásával is – ha kell –, mint jár-e a bakancs teszem azt egy csoportvezetői ranggal kitüntetett munkatársnak. Hogyan került a bakancs az igazgatótanács asztalára? Úgy, ahogyan az a vállalat igazgatására hivatott csúcstisztségűk! Bakancsok-ban járva – még.

Ne felejtsem ám közölni a legfontosabbat! A bakancskérdésre válaszul, no meg indoklásul is az hangzott el: hát legyen annak a csop. vez.-nek bakancsa, de a szőlőjének művelésekor nem használhatja! Ellenőriztetni fogom! – „szállt” le a zárszóval az igazgatótanács asztaláról a bakancs...

(petőfi)

Gazdaságpolitikai rovatunkat szponzorálja az M&M Szoftverház Kft.

ÉS ÖN KIRE KÍVÁNCSI?

Veszélyes összekeverni a vágyakat a valósággal

Amikor dr. Gosztanyi Péter, a Bernben működő Kelet-Európa Könyvtár igazgatója dr. Kun Miklós történészre volt kíváncsi, csupán megemlítette, hogy az ELTE tanára Kun Béla unokája. E beszélgetésben, pontosabban a felvezetésben én is tényként szögeztem le, s hiszem, hogy ezt az olvasók közül is csak kevesen tudják, Kun Miklóst a legtöbben azért ismerik és tisztelik, mert ismerik munkásságát, s több művét olvasták, netán tankönyv gyanánt is forgatták.

– Mikor határozta el, hogy történész lesz?

– Nyolcéves voltam, amikor először olvastam el Alekszej Tolsztojnak I. (Nagy) Péter című könyvét. Akkor ez a bizánci pompát, az erős személyiség akaratának az érvényesülését tükröző mű olyan hatással volt rám, hogy elhatároztam: történész leszek, s ha lehet, az orosz történelemmel foglalkozom. Hosszú évek múlva tudtam meg, hogy Tolsztoj rendelkezésre írta ezt a könyvet a húszas évek elején – visszatérve az emigrációból – azzal a szándékkal fogott bele, hogy megmutassa miként telepedik rá egy zsarnok erre az országra, hogy az idegen zsarnok a nyugati erkölcsöket, a hétköznapi szokásokat hogyan zúdítja véres teffel az országra. S Sztálint kiszolgálva tulajdonképpen az ő prototípust írta meg – Sztálin kénye-kedve szerint. S meg is lett ennek a nagyon szó szerinti árá – elmondta nekem Tolsztoj unokája, Tatjana Tolsztaja, a mai Szovjetunió egyik legismertebb szépírója – nagyapjának úgynevezett nyílt számlája volt a bankban, bármikor annyit vehetett fel, amennyit akart. A prostituáldásnak ez volt az ára...

– Hányban volt Ön nyolcéves?

– 1954-ben... Gimnazista koromban jártam a történelemszakkörbe, s amikor egy dolgozatot kellett írnom, nagyanyám tanácsát kértem a téma kiválasztásában. Ő élete nagyon nehéz szakaszában, a sztálini börtönökben és koncentrációs táborokban töltött kilenc év alatt végigolvasta a dekabrista memoárokat. Azt ajánlotta, próbáljam meg én is. Fabrikáltam egy dolgozatot – nem is gondolván, hogy ez lesz majd

valamikor egyik szűkebb kutatási területem.

– Véleménye szerint miért fontos a dekabrizmus? Van-e hatása a mára?

– Mert 1825-ben, a dekabrista felkelés vereségével az orosz talajon csődöt mondott az a fejlődés, amely tulajdonképpen mindmáig problémát okoz. Tehát a szólásszabadság, a sajtószabadság, a vállalkozás mind-mind már akkor nehézségekbe ütköztek. El lehet képzelni, hogy most, a XXI. század küszöbén sem mennek ezek a dolgok.

– Nem bánnám, ha sólna még önmagáról, munkáiról, terveiről.

– Az Eötvös Loránd Tudományegyetem Kelet-Európa Történeti Tanszékén tanított 1969. óta. Sokat járok külföldre különböző egyetemek és kutatóműhelyek meghívására. Írtam egy könyvet a nemzetközi anarchizmus apostoláról, Mihail Bakunyinról, írtam egyet Nyikolaj Buharinról, amiről vele foglalkozni nem volt nagy divat: közreadtam magyar nyelven Trockij legfontosabb művét, az Életem című memoárját, most sorban szeretném kiadni Trockij más írásait és egy nagyobb Trockij-monográfián dolgozom.

– Ami a szovjet fejlődést illeti, optimista?

– Megmondom őszintén, hogy nem. A glasznoszty körülbelül úgy zúdult rá erre a tekintélyuralomra épült országra, mint Nagy Péter idején a nyugati eszmék. Szabályosan erőszakkal kezdte bevezetni Gorbacsov a glasznosztyot... Vagy, ha nem is erőszakkal, de felülről. Ezzel párhuzamosan a progresszív, a demokratikus eszmények térhódítása, a cenzúra szinte teljes feloldása mellett sötét nacionalista, fajvédő, antiszemita, fasisztoid eszmék is felszínre kerültek a Szovjetunióban, a négy vezető folyóiratban.

– Mindez és a különböző csoportok garázdálkodása teljesen váratlan volt.

– Váratlan volt, hogy ilyen hosszú tilalom után ezek ilyen mély gyökereket eresztenek és ilyen nagy tömegeket vonultatnak fel. A peresztrojka pedig két ponton mondott csődöt. Nemzeti és gazdasági kérdés, s a kettő között bizony komoly összefüggés van. A jövő majd bebizonyítja, hogy a pártapparátus konzervatív része szövetséget köt-e a nacionalista erővel, többek

között a Pamjattyal. Az elkövetkező évek során kiderül, hogy a többpártrendszer felépül-e a kommunista párt uralmát, vagy nem.

– Vajon a kelet-európai effektus mikor következik be a Szovjetunióban?

– Nem következik be egyhamar. Nem fog bekövetkezni azért, mert parlamentális kultúra gyakorlatilag soha nem volt. Eppen itt kanyarodunk vissza a dekabristákhoz: 1825-ben mi több, később sem jött létre egy képviselőtestület, azaz soha nem volt igazán parlament Oroszországban. Összesen egy napig létezett 1918. január 6-án, egy nap után szétzavarták az Alkotmányozó Nemzetgyűlést, tehát nem volt soha parlamentális kultúra.

– Milyen megoldás a lehetséges?

– Lehetséges például, hogy Gorbacsov látván a társadalom szétesését, s főleg a gazdasági csődöt, parancsuralmi módszerekhez nyúl, vezeti az országban a jegyrendszert, visszaállítja a cenzúrát – ha nem is olyan vad formában, mint amilyen korábban volt – és megpróbál tekintélyelvű eszközökkel élni. A másik megoldás a partalan demokrácia és a többpártrendszer: a kommunista párt mellett lesz egy reformkommunista, vagy egy szocialdemokrata párt, lesznek még polgári pártok – részben hagyományosak, részben újkeletűek. Viszont ilyenkor felmerülhet, hogy a politikai élet lekötő a gazdasági csőd szélén álló országot és ez további csődöt okoz, s több köztársaság válik ki a Szovjetunióból – önálló államot alapítva. Ezeket a jövő század tízes éveire tippem, de el lehet képzelni, hogy ez korábban következhetik be.

– Az, hogy Szovjetunió atomnagyhatalom és hogy a világ tele van atomfegyverrel, kizárja-e az atomháború kivétel a hagyományos háború léteit?

– Úgy gondolom, igen. De beháborúkat, villongásokat nagyonis el lehet képzelni a Szovjetunióban. Például az azerbajdzsáni események is erre utalnak. Sajnos, nem vagyok optimista... Egyrészt a Nyugat és Oroszország különbözősége, másrészt pedig a demokrácia, a piacgazdálkodás hiánya miatt. Az emberek nem úgy gondolkodnak, hogy ha a szomszédjuk jobban él, akkor ők is megpróbálnak jobban élni, hanem az egyenlősdi szelle-

me hat rájuk. Inkább a szomszéd tehené dögöljön meg ahelyett, ő maga próbálja egy tehenet szerezni.

– Ez a gondolkodás valahol éppenséggel érthető. Van rá magyarázat. Nem?

– A sztálini rendszer annyira eltorzította az emberek gondolkodását, hogy az már hihetetlen. Gyors változást nagyon nehéz elérni. Igaz, a hadikomunizmus után, a milliokat elpusztító éhínséget követően bevezették a NEP-et és gyakorlatilag egy-két év alatt megoldódott az ország ellátása. De akkor nem volt hadiipar és hadsereg, amely ma felemészti a nemzeti jövedelem jó részét. Oroszország akkor alapvetően paraszti ország volt, s jóllehet, primitív technikával dolgoztak milliós tömegek. A földet pedig még nem rontotta el a sok vegyszer. A paraszt akkor nemrég kapott földet, saját parcelláján dolgozott és nagyon igyekezett.

– Most is fölvetődik a föld visszaadásának gondolata. Erről hogyan vélekedik?

– Számos faluban az emberek nem veszik vissza a földet. Ez elgondolkodtató. Elképzelhető, hogy ezen a téren is hat majd a Nyugattal való kapcsolat. Ha a Szovjetunió kivonja a katonai és már erőit külföldről (Afrikából, Dél-Amerikából, máshonnan), leállítja a Kubának és más országoknak nyújtotta segélyeket, leépíti a hadiflottát, ezt a pénzt investálja a hazai gazdaságba. Egy ekkora országban, ha csupán egy százalékkal növekszik ezáltal a nemzeti termelés, az már borzasztó sokat jelenthet.

– A több megoldási lehetőség közül melyik megvalósulását tartja elképzelhetőnek? És mitől függ, hogy melyik valósul meg?

– Ezek a megoldási lehetőségek egymás mellett mozdulnak el. Ebben meglátszik majd a személyiségnek a történelemben betöltött szerepe is... Lenin, Sztálin, Trockij, Buharin és mások személyisége rányomta a bélyegét az adott korszakra. A műveletlen Hruscsov Sztálinnal szembeni mássága is mennyit jelentett... Többek közt azt, hogy megtartott, híres titkos XX. kongresszusi beszédét, amellyel a nemzetközi munkásmozgalmat, a

szocialista országokat szinte kiszabadította az elnyomás kalodájából. Ha egy ilyen primitív ember helyett elötte kerülhetne egy művelt, értelmiségi réteg, ha apparátuscserére kerülne sor, a pártban is előtérbe kerülne a demokratikusabb megoldások, lentől pedig jelentős lenne a tömegek nyomása (hiszen ma már a szinte állati sorban élő munkások is érzetik a nemtetszésüket), el lehet képzelni egy pozitív megoldást. Elképzelhetőnek tartom, hogy a politikusok nagyot fejlődnek. Trockij, aki 1917 után szétzúzta a többpárti rendszert, élete végén – mielőtt Sztálin meggyilkoltatta volna – egy japán újságírónak azt mondta, igenis el lehet képzelni a többpárti rendszert a Szovjetunióban. Nagyon elképzelhető, hogy a fogékony emberek tömegesen eljutnak a felismeréshez: radikálisan kell változtatni a dolgokon. Úgy látom, szóban radikális fordulat ment végbe a Szovjetunióban. Tettekben azonban a fordulat akadotik...

– Végezetül – bízza a következő beszélgetés ígéréteiben, amikor nagyapjával kapcsolatban mond el új, eddig még napvilágra nem került dolgokat – megkérdezem, hogy dr. Kun Miklós kire kíváncsi?

– A Szegeden élő és alkotó Péter Lászlóra.

V. Horváth Mária

Vérsi János

PÉLDABESZÉDEK

Páternoszter

A páternoszter lassan ereszkedett a negyedik emeletről a harmadikra, ahol egy szőkbarna kontyos lány álldogált. Az öntudatos nő bizonytalanságból fakó határozottsággal lépett a rekeszbe. Egy másodpercre elveszítette egyensúlyát, és arcközelbe került a magas férfival, aki a sötétben lévő hátfalhoz támaszkodott. A váratlan helyzet alig hallható hangot csalt ki a lányból, ami nyomban a képzelet játéknak tűnt, de megszakította a férfi meglepetését az előnyös optikai változás fölött, mely a felülnézet és oldalnézet hirtelen cseréjéből adódott. A lány frontál szélesbbsébe és alacsonyabbnak látszott, s most valósággal melléje magasodott. Sötét, testhez feszülő szoknyát és fehér blúzt viselt. A felvonó lesüllyedt a két emelet közé, mintegy befejezve a találkozás pillanatát. Megszűnt körülöttük a környező világ. Tekintetük ívet húzott a két szempár között, mint a nyomjelző a fekete égen. A lány szája megnyílt, és nedvesen fénylett.

A földszintre érve a nő szállt ki előbb. Csipője szemérmes merevségbe feszült. A járásában várakozás volt.

A férfi az eltűnő deszkafalakra nézett, melyek a varázslat szürke cigarettafüstjét vitték le magukkal.

Őszi szél

Negyvenöt fiatal év körül lehetett, előrehulló vörös haja – merész és derűs volt ez a szín – élénken kiemelte kedves kék szemét, melyet fáradt-fekete ráncok árkoztak alá. A házasságáról mesélt, a férfiről, aki ma is vonzó és ma is elviselhetetlen – így érzi mindig, ha néha látja –, a válásukról, ami elkerülhetetlen volt, mert a teshez álló partner rigolyáit sem lehet idősen elviselni, ha már magunk is rigolyások vagyunk, és ők túl későn kerültek össze. Elemyedt, csendes zsongással beszélt, mint a vízparti nyírfák a szeptemberi melegben. „Jó házasság volt”, mondta mosolyogva, „mindenki azt hitte. Mert az a jó házasság, amiről még nem derült ki, hogy rossz. Nem igaz?” Tűnődött, a bánat kristályos zöldjén ringó hangú szavakkal úszva. „Tudod, az a különös”, folytatta, mintegy pohárba csurgatva a szót, „hogy évekig könyörgött, aludjunk együtt, én nem viselhettem el. Aztán mégis engedtem, hogy ne zaklasson annyit. Kínos volt. És most nem tudok egyedül aludni.”

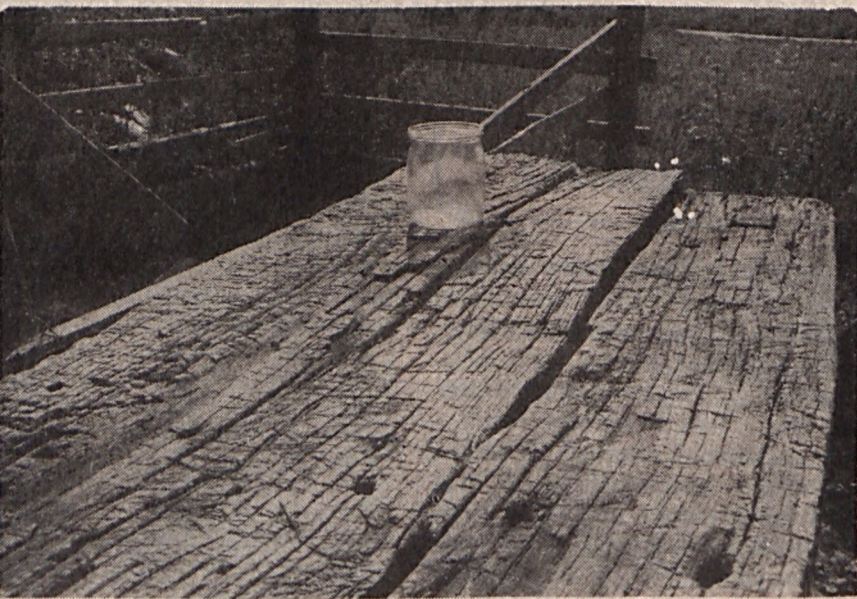
Lúdtoll és porzó

A villa dombtetőre épült, a teraszról mindenünnen a zöld, a sárga, a kék szabadság napszaga áradt: szőlők, gabonaföldek, erdő, és valahol távol, már idegenben a tó, vagy talán az is az ég. Fonott, kerti karosszékekben ültek kettesben a korai vacsora után az író – kereszibe vetett lábakkal cigarettázva – és az előrehajló jelölt, akit utódjának tekintett, mint rangelsőt a következő nemzedékből.

„Munkásfiú voltál”, mondta az író, „az apád még paraszt. Azután katona voltál, sebesült, hadifogoly. Azután újra munkás. Tanultál, érettségét, diplomát szereztél, tanítottál, és mellest írtál. Megjelentél a folyóiratokban, két negyedórát adott belőled a rádió, felolvastak a televízióban, kiadták a verseidet és egy

hét múlva – ha igaz – a második regényedet árulják a boltok. Szerződöttél a filmgyárral, a kiadóval: elmúlt tőled a tülekedés, a közelharc, amiből emlékeztetőnek csak az intrika marad meg, amíg írsz. Most már leteheted a garast, mert nemcsak beszélsz, hanem hallanak, sőt hallgatnak is. Voltál a remény apostola és voltál hitehagyott, meghaltak a barátaid, a szüleid, a szerelmed többször is: vannak tapasztalataid és gondolataid. Tudsz írni. Alaposan fölfűtötték a tehetséged csempeit, lesz mit kiadnod magadból: talán egy szobára, talán egy országra, talán egy világra való meleget hozol. De lehet, hogy holnap összecsucslasz. Ezért alkoss szívósan és ütögesen. Ne hagyd ki egy napot se! Mindennap valamit! Tömörre kovácsolt munkát és ne kihúzott drótot! Egyes-egyedül azt, ami te vagy, amiért gyötörni kell, amit nem lehet innen is – onnan is felszededegeti”. Eldobta a cigarettát és másikká gyújtott. „És ha eljön az idő”, folytatta tűnődve, „hogy úgy érzed, mindent visszadtál, hideg vagy, és nincs erőd újra munkásként, tanárként: bármiképp, de az áramló sodrásban csorogni, rohanni, sűrűdni a többivel: sőt rabolni az író jussa szerint a kín, az újuló öröm nyers és nem leszűrt, eleven tűzpróbáiból, ha menhetetlenül konzolidált vagy, pozicionált és okos, akkor hagyd abba az írást, mert már csak a mesterfogások tartanak felszínén és nagyobb árnyékat vet a lámpád, mint fényt a kiszáradt bél füstölő parazsa. Kitartatod magad, mert voltál valaki: hivatásos bölcs leszel, egy aszott kokott, egy hiú, vén majom, egy ellenszenves, sajnálni való hülye.”

Besötétedett, lehűlt a levegő. Szedelődöztek, de még a magyaros ízléssel berendezett nappaliba tértek egy búcsúpohárra. A jelölt jámi akart egyet a lefekvés előtt, az író dolgozni készült. A nagyhír verseket, a több kötetnyi esztét kitépelt irkalapokra, felszabdalt csomagolópapírra írta, ami épp a kezébe akadt. Most külföldi, merített, aranysegélyes ívekre rajzolta betűit, mint Rousseau, lúdtollat használt és porzót. A sajtó előzetes harsonázásától kísérve nyolcadik változatban kötötte újjá gyermekkorának immáron öregecske csibéit.

Őszi dűben

(Fotó:Czakó)

Baka István

ESŐS TAVASZ

Hetek óta esik, hetek óta csukaszürke az ég. katonák menetelnek, a nóta ugyanaz, ami rég.

A rügyek kibomolnak, a lombok üde zöldje virul. De az árnyak, a gondok, a rongyok

hada is kivonul.

Kenyeret kotorász a kukából a biciklis öreg.

Teli szatyra a címer a zászlón, – hol a régi színek?

Parizer, nem a vér, a piros ma, a fehér meg a géz: s mi a zöld? Kenyerünkbe torozva bevonult a penész.

Hazamennek a büszke vadászok, kiürül izibe' a vadon – s ki magaslesen állott, lesi, elviszik-e?

Szopogatja a zápor a fákat: csak a csontja maradt ama tegnapi, dús lakomának. Meg a csonka falak.

Adu, ász kiterítve – kifosztják, aki nyerni akar. S kiterítve – halott ez az ország? S a világ ravatal?

Ma akadnak, a tort akik állják, de utána vezekleni kell, ha – benyújtva a számlát – jön a fin de siecle.

Csupa rom, csupa rím, csupa omlás ez a vers – magyaros csak a rög, csak a rag, csak a romlás,

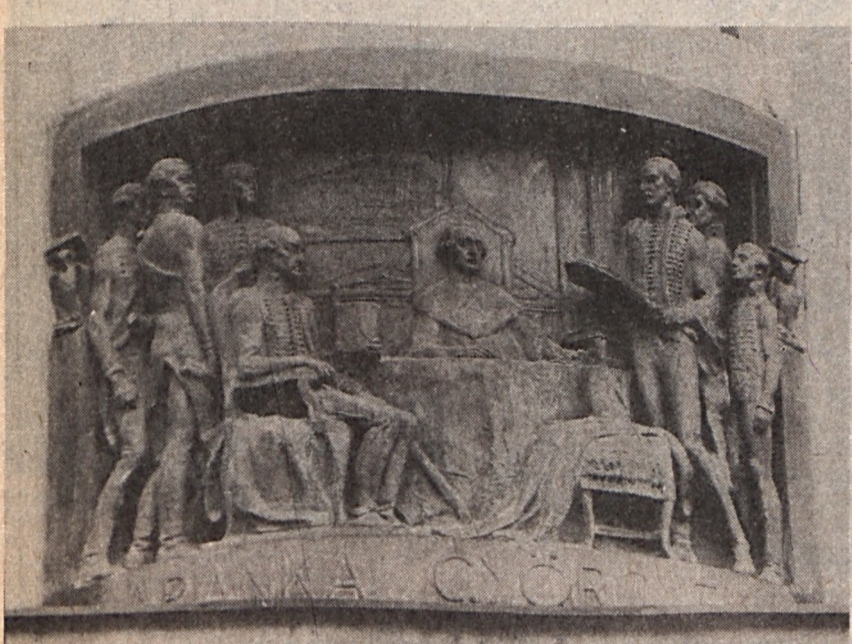
s noha nyers, takaros. Hetek óta esik, hetek óta kiderül, beborul.

De hiába újul meg a nóta: ami régi, se új.

Beszédes reliefek a marosvásárhelyi kultúrpalotán

Kapfinger András felvételei

Írtál egy könyvet, melynek a címe: *„Ceausescu ÉL”. Miben különbözik ez attól a sok Romániáról szóló műről, mely a forradalom után gombaként szaporodott a könyvpiacon?*

– Én magam is végigcsináltam a forradalmat, illetve annak egy részét Romániában. Tizenöt éve ismerem igen közelről Erdély magyarságának helyzetét. Ismerem azokat az embereket, akik értelmiségi voltak ellenére vállalták az otthon maradást, nem menekültek el szülőföldjükről. A könyvben ezekkel az emberekkel folytatott beszélgetéseimet adom az olvasó kezébe.

Beszél Jakab Antal püspök, Gálfalvi György marosvásárhelyi író, a nemzettragédiát megszemélyesítő bölcs író; Sütő András, Tőkés László református püspök, Egyed Péter, Székely János és még sokan, de mindannyian a jövőről – bizakodva.

– *Te magad is örömmel jöttél haza Romániából a forradalom után. Mint-*

Egy könyv a jövőről

Interjú Stoffán Györggyel

ha akkor türelemre intettél volna mindenkiket. Ma is megtennéd?

– Nem! Azt hiszem, hogy nem. A magyarság toleranciája már önpusztítássá válik. Csúnyábban kifejezve nemzetárulássá fajulhat. Azokat kell ma nekünk a nemzet segítségére hívni, akik aláírták a párizsi békét, mintegy szentesítve azzal Trianon átkos örökségét.

– *Könyvedben nem szólaltatsz meg olyan erdélyi magyarokat, akik Magyarországra emigráltak. Az ő véleményükre nem vagy kíváncsi?*

– Én az emigrálást, ha az nem életment, árulásnak tartom! De kivel is beszélgethettem volna érdemben az itteni „erdélyi értelmiség” közül, amikor egyik legnagyobbban tartott publicistánk cikkeit már Romániában olvastam emigrálása előtt. Az egyikben Márton Aron püspököt ócsárolta, mert szembeszállt a „Kárpátok Dicső Génuszával...” De idehaza is sok ellentmondásos anyaga jelenik meg.

Vagy beszéltem volna azzal a fiatal politikussal, kinek szülei mindketten a RKP központi apparátusban dolgoztak, s Isten tudja van-e még közülük a mai román hatalomhoz? Nekem a jövő boncolgatása és a várható események megjósolása volt a célom, amikor e könyvet részben összeszerkesztettem, részben megírtam. De csak azoknak a véleményére adtam, akik otthon maradtak, vagy magyarságuk miatt összezsveerve, orvosi kezelésre jönnek Magyarországra.

– *Mi a véleményed a Vatra Româneascăról? Bízol-e még valamiben?*

– A Vatra nem más, mint egy igen primitív, de nem lebecsülendő fasiszta szervezet, mely ha képes rá és a katonai hatalmat is átveszi, meg fogja támadni Magyarországot! Am előbb ki-irtja Erdélyből a magyarokat. Ott már csak a deportálás van hátra abból az eszköztárból, melyet minden fasiszta hatalom végigpöngétt. Akik mozgatták e szervezetet, nem mások mint a II. világháború után emigráltak sovén románok, kik a forradalom után hazamentek és ma élesztgetik a nacionalizmust az évek alatt összegyűjtött dollárokkal. Nem rossz eredménnyel, ami azt illeti. Mindebben csak az a szomorú, hogy a Nyugat, melyhez tartozni kívánunk, személt becukva tudomást sem vesz e tragédiáról, mely akár egy új világháborút is szülhet!

S hogy bízom e valamiben? Két dologban. Az egyik, hogy megerősödhet annak a román értelmiségnek a befolyása, amelyik európai módon gondolkodik. A másik; vallásos ember lévén bízom a Gondviselésben.

– *Hogyan ajánlanád a könyvet az olvasóknak?*

– Ne vegyék túl komolyan a könyvben található optimizmust. Előlvadni azonban érdemes és tanulságos, kivált ma, amikor a Vatra még Chručinak Alajost sem kíméli meg a fenyegetésektől. S amikor saját bűneinket sorolom, mindenki nézzen magába egy kicsit.

Kiadja: Eötvös Kiadó Budapest
150 old. 98.– Ft, 32 fotó

EMÖDI BÉLA

Milyen lesz az új kormányunk?

Azt álmodtam, hogy végre igazi, demokratikusan választott kormánya van hazánknak. Nyilvánosan szavazhattunk a jelöltekre a tévé előtt. Három mondatos programbeszédünk után lehetett voksolni. Aki igent mondott, harminc másodpercig kikapcsolta a készülékét; aki nemlegesen szavazott, ugyanennyi időre átkapcsolta a Super Channel programjára; aki tartózkodott, tovább nézhetette a választási procedúrát.

Első helyen került be a kormányba független honvédelmi miniszterként Toldi Miklós, aki a feltett kérdésre: „Hé, paraszt! Melyik út vezet itt Moszkvába?”, egy vendégdallal mutatta meg az utat. Aztán bátyjának a vikendtelkén a nádasban egy nőtény- és egy himfarkast úgy pusztított el, hogy egymáshoz verte őket. Ezzel bizonyította: olyan társadalmat akar, amelyben senki nem lesz senki farkasa.

Juhász Gyula festőnek a Magyar táj magyar ecsettel c. műve igen nagy hatást gyakorolt a nézőkre. Aki sivár múltunkat és jelenünket ilyen élénk színekkel tudta ábrázolni, az nyilván jövőnk építéséhez is tud festeni egy-két téglát. Ő lett a kultuszminiszterünk. A Szabad Szabók Szakszervezetének jelöltje, Hunyadi Mátyás, álruhában biztosította népiünket arról, hogy szoros kapcsolatot tart majd velük, ugyanakkor megengedte, hogy a nevét mondákba foglalhassák.

Dobó István az új húspari miniszter! Miután legyőzte a balkáni ár-áradatot, megőrizte az egri nők („husik”) és kolbászok árfolyamát, csak rá szavazhattunk. A Rákóczi téri kurucok hallatlan nyomására megjelent a képernyőn a Rodostóban élő, külföldre szakadt hazánkfia, II. Rákóczi Ferenc, és azt ígérte, hogy sok bundát importál. A labancoknak szabad be- és kivonulást biztosít majd annak fejében, hogy Bécsben vámmentes, olcsó műszaki boltokat nyitnak. Természetesen ő kapta meg a külkereskedelmi posztot.

Kinizsi Pál úgy akart népszerűsége szert tenni, hogy a malomkővére ötvenszázalékos áremelést rakott, s e tálcáról kínálta meg a nézőket friss hússal. Ez nagyon rossz fogás volt. Ugyancsak vesztes lett Pató Pál úr előnemesjogi köztársasági elnökjelölt, bár őszinteségét („Ejh, ráértünk arra még!”) a szavazók nagy százaléka díjazta.

A Csokonai-párt jelöltje, Karnyóné, három felvonásos énekes bohózatot ígért az országnak, ha megválasztják belkereskedelmi miniszternek. Mindenki rá adta a voksát, gondolván, eddig olyan tragikus volt a belkereskedelmi helyzetünk...

Nem kapott elegendő szavazatot Lúdas Matyi, mert az ellenzéki Döbrögivel szemben fizikai erőszakhoz folyamodott. Dözsölő, pazarló életvitelük miatt kimaradtak a volt MSZMP jelöltjei: egy magyar nábob, illetve a Noszty fiú, akinek volt egy emlékezetes esete Tóth Marival. Rózsa Sándor is kihullt a rostán, mivel nem nyerte el a nézők szimpátiáját; folyton összevonta a szemöldökét, és a lova helyett a népet ugratta. Elképesztő, hogy egyesek minden önkritika nélkül jelöltették magukat! Például, Remenyik Zsigmond, akiről mindenki tudja, hogy a Blőse úrék mindenkinek tartoznak c. komédia szerzője. Idegen állampolgárok pedig eleve nem pályázhattak, így visszalépett Rettegett Iván, Hamlet dán királyfi, Don Quijote és Sztálin. A francia származású Károly Róbert viszont megkapta a magyar állampolgárságot, tehát indulhatott riválisával, Deák Ferenczel együtt. Az előző új értékálló magyar forint veretését tervezi, az utóbbi dualizmust akar Ausztriával. Sajnos, mindkét jelölt veszített, mert a nézők ekkor kapcsolták át a Super programra (ez nem szavazatot jelentett!), ugyanis pont ekkor énekelte el programdalát a híres Nem Vagyok Én Apáca ex-énekes és nemiélet-kutakodó. A pénzügyi tárca élére végül Albert Flórián került aranylábai miatt, s mert annak idején forintos labdáiról volt ismert.

Pénztárca-nélküli miniszterként bekerült a kormányba még Csörög Boldizsár, aki a munkanélküliek segélyezését, a szociális háló kifizetését, a nyugdíjak emelését, a bérek felszabadítását és a nyugati kölcsönök törelesztését vállalta magára.

– *Mivel ebben az új kormányban mindenkinek határozott, egyértelmű és optimista programja van, bízunk benne! – mondta végezetül Hit Elek bizodalmi miniszter. És tudjuk, hogy az ő szavának hitele van...*

LILLIPUT

gyermekvilág

Az újhoid és a fellegek (Japán népmese)

Ünnepet ül Nippon* népe, Hold-ünnepet, az újhoidét. Halovány kis istenlányka, harmadnapos Ujhoidacska, kiül az ég peremére, fű, fa virág öröme. Ezüst-tükreét előszedi, szemét-száját megkendözi: égi harmat a fürdője, csillagsugár lepedője.

Istenifjú Esőfelhő arrafelé ólálkodik s irigy szemmel nézegeti sarlókarcsú újhoidacska, halavány a mosolygását. Azon tőri kócos fejét, hogy ha beáll az éjszaka, megzavarja az ünnepet, megrontja az embereket.

Odafut a pajtásához, istenifjú Szélfelhőhöz, nyájas szóval köszönteti, egészségét kérdegeti.

– Rég nem láttalak a portámon – fogadja a szélfelhő. – Bizonyára sok a dolgod. Eső kell az embereknek, azért könyörögnek hozzád, úgy-e, pajtás?

– Esőért is imádkoznak – feleli az esőfelhő – de meg az istenifjú Mennydörgő is egyre nógat, hogy siessék s utat neki egyengessek. Hát te, pajtás, miben fáradsz?

– Vihar napja közelgőben – feleli a szélfelhő.

– Arra még ráérsz – mondja az esőfelhő – nekem mára van rád szükségem.

– Mi dolgod hát ma estére? – kérdi a szélfelhő.

– Az – feleli az esőfelhő – hogy tükre előt a sarlócska, ünnepnapra készülődik.

– Az ám – mondja a szélfelhő – épp ma este kezdődik el: lesz is lent nagy dínom-dánom.

– Égi lakók volnánk pedig – folytatja az esőfelhő – mi ketten is, nemcsak a hold. S odalent csak őt szeretik, szóval-tettel becézgetik.

– Mit is szerethetnek rajta? – tündöklik el a szélfelhő.

– Nézz a földre, – szól az esőfelhő bosszankodva: – gombát szednek, főt gesztenyét, földi étkek édességét, mind a holdnak öröme, Ujhoidacska ünnepe.

– A mi sorsunk meg az éhkopp – hagyja helybe a pajtása.

– Hátha rajtok kifoghatnánk – súg össze a két szilajfi – egy jót mi is arathatnánk. Szálljunk le a föld színére s ami gomba, főt gesztenye, földi étkek édessége, áldozatok eledele, egy-kettőre habzsoljuk fel.

– Holdacskának meg az éhkopp – nevet vígan a két pajtás.

– Így szólnak az ünnepontok s szedik veszik dolgaikat, hogy a földre leszálljanak. Megindulnak a mennyégből s amint mennek-mendegélnék, egy hegy csúcsán megpihennek. Álmélkodva nézegetnek az emberek lakta földre: holdat lesnek odalentől, holdfény dereng odafentről.

Minden háznak az ablakja, tárva-nyitva az ajtaja, tornácokon kis asztalkák, asztalkákon kis tálcák, telés-tele édességgel, gombákkal, főt gesztenyékkel. A szobákban nemkülönben, tele tálak sorban, rendben. Ünnepeére Holdacskának, áldozásul mosolyának.

– De csikolja az ínyemet – sóhajtgat a szél-istenfi.

– De folytatja a nyálamat – nyögdecsel eső-istenfi.

– Rontsunk neki a házaknak, házban levő asztaloknak, asztalokon a tálaknak, tálán inyes falatoknak.

– Jó lesz biz az, rontsunk rájuk, nekünk jusson falatkájuk.

Neki gyürkőzik a két legény és iramodnak a hegyről lefelé.

– Én kezdem meg – mondja a szél.

– Hát csak fújjad – szól az eső.

– Rajtam a sor – mondja az eső.

– Hát csak csurgasd – mondja a szél.

Lennt a földön az emberek, amint a Holdacska lesik s derengését ünneplik, megpillantják a két felhőt, a föld felé közeledőt. Összeszednek ételeket, áldozati csemegéket, telés-tele tálcáikat, tálal tele asztalukat, összehordják a tornácba, tornácból a szobácaikkába s – ablak-ajtó mind bezárul.

Istenifjú Esőfelhő esőt zúdít a házakra. Istenifjú, a Szélfelhő szelet fújtat a házakra. Csapkodnak és üvöltenek, házakat megreszketetnek, fel-felsikolt ablak-ajtó – zárva marad minden ajtó.

Dühöngenek, tajtékoznak, átkozódnak, szitkozódnak, meg-megreccsen ablak-ajtó – zárva marad minden ajtó.

Addig-addig, míg dühökből, tehetetlen küzdelmükben, elfáradnak, ellanyhulnak, égbe visszavánszorognak. Éh-koppon biz ők maradnak.

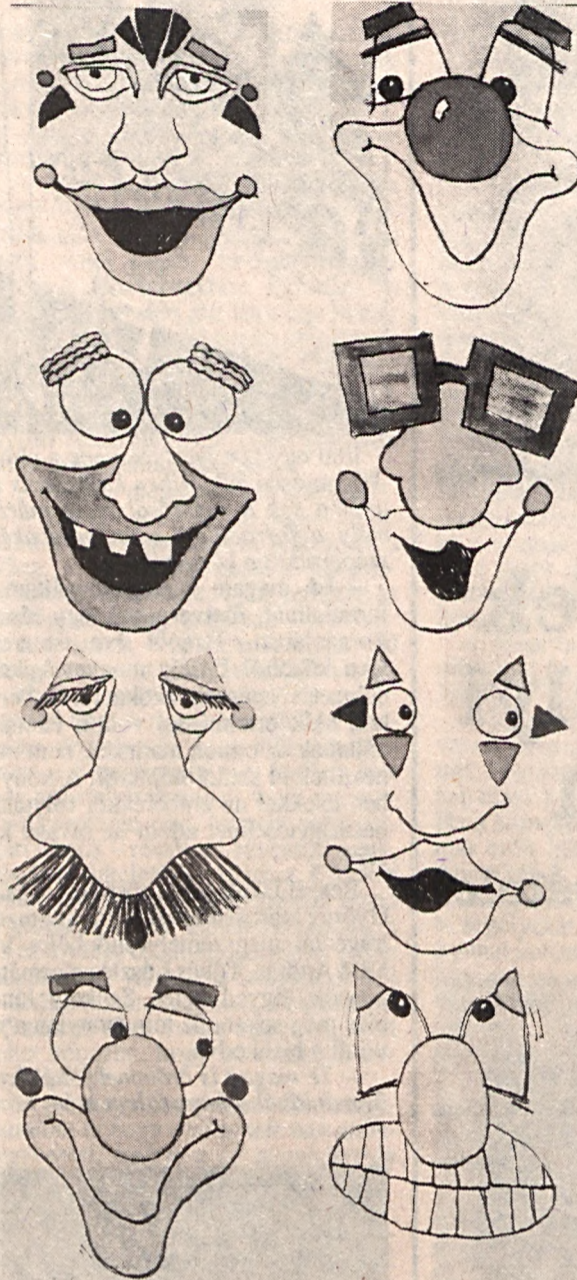
Ím, feldereng a Hold képe, ezüstszín a derengése, nyájas arca mosolygása, nyíló lótusz virágzása.

Szél meg eső elültével, holdvilág kiderültével, minden ablak mind kitarul, minden ajtó mind felzárul. Tornácokon kis asztalkák, asztalkákon kis tálcák, telés-tele édességgel, gombákkal, főt gesztenyékkel.

Áldoznak a Holdacskának, harmadnapos sarlócskának.

(*Nippon=Japán)

Csináld magad!

Kedvencünk
a
cirkusz

Mindenki őriz emléket a cirkusz világról, amely tele van valótlan csillogással, harsány jókedvvel és borzongató izgalommal. Az állatszámok, a légtornász mutatványok és a zsonglőrök sorát megelőzve azonban a legnagyobb sikere általános a síró-nevető bohócoknak van, akiknek csetlő-boltó tréfáira nagyon sokáig emlékezünk.

Ahol sok gyerek összegyűlik – legyen az családi összejövetel, nyaralás, táborozás vagy születésnap – névnapi gyerekzsúr, mindig jó játékot jelenthet a bohócvetélkedő. Akire a hétköznapokon annyiszor rászólnak, hogy „ne bohóckodj már annyit!” – ilyenkor szabadon kiélheti ugra-bugra temperamentumát, mókázó jókedvét, színészkedő vagy utánzó hajlamát.

A bohócvetélkedő – a mellékelt minták alapján – akár ti is elkészíthetitek a bohócmaszkot, vagy álarcot. Nem kell hozzá más, csak színes papír, színes ceruza, esetleg anyukátok arcfestéke. Ez utóbbival azonban csínján kell bánni, mert finom arcbőrötöket kikezdeheti a rúzs, a szemceruza, a színes szemhéjpúder! Az arcra feltett maszk alá alaposan be kell krémezni a bőrt, s hasonlóképpen sok krémmel kell utána lemosni a festéket... (Persze mielőtt ehhez hozzákezdetek, beszéljétek meg a mamával is szándékotokat!)

A legokosabb ha a bohócalarcok papírra készülnek, s kétoldalt masnival kötitek magatokra, természetesen kivágva a szem-, az orr- és a szájnnyílást.

ŐSVIRÁG

Bimbózó rügyek idején mi lehetne szebb hír, mint ami Ausztráliából érkezett. Nevezetesen az, hogy a Yale Egyetem kutatói egy sziklahasadékban fölfedezték a Föld első virágának nyomait, s a 120 millió évesre becsült hártyát a szépen hangzó „Koonwarra” névvel illették. Hogy kedves lehetett-e valakinek az idő tájt, erről nem tudunk, a Yale kutatói azonban végtelenül örülnek neki, mert azt mondják, hogy a mindeddig hiányzó szemet találták meg a fejlődés láncolatában. Az amerikai botanikusok boldogságát, vélhetően beárnyékolja az a csöppet sem fölfedezésszámba menő tény, hogy az ember természetbitorló tevékenysége nyomán már végleg eltűnt néhány vadvirág 120 millió éves láncolatból.

Galambosi László: TANYA

A háztetőre macska körme ír.
Boglyaközében szunyókál a nyír.
Körötte kövér vadnyulak
melengetik viskóikat.
A csipkefa földig hajolva súg.
Bozsogni kezd a vakondalagút.
Tollas hodályba róka lép,
libával vérzi réklíjét.
A Hold előtt cinkét ringat a gally.
Surrog a sclymet pörgető guzsaly.

Ők hárman nagyon jó barátok: a nagymama, a cica és a kutya
Fotó: Kapfinger András

E	Z	V	K	A	E	I	C	S	O	K	A	H
Ö	I	C	S	I	P	I	H	Ö	L	L	Ó	A
R	V	T	I	B	A	G	O	L	Y	U	K	T
P	E	K	A	N	F	E	N	Y	E	G	Ö	A
I	R	E	N	K	E	R	I	O	B	Ö	Y	L
N	E	M	A	T	C	G	E	M	E	L	Y	A
T	B	Ö	S	A	S	U	E	Ö	L	Y	V	Ú
Y	O	H	A	R	K	A	L	Y	A	A	Ü	S
E	R	Ö	S	O	E	V	E	T	H	E	R	Z
P	S	K	A	N	A	L	A	S	G	E	M	O
P	A	P	A	G	A	J	Y	I	O	H	J	K
E	R	O	T	A	Z	K	A	N	Y	L	A	A

?????

REJTVÉNY

?????

Az alábbi betűtengerben tizenöt madár nevét rejtettük el. (Ne feledkeztek meg az átlós irányról sem!) Feladat: keressétek ki a madarak nevét, egyet válasszatok ki, és azt rajzoljátok is le! Beküldendő tehát minden madár neve és egynek a rajza is!

Beküldési határidő:

1990. április 14.

Cím:

7100 Szekszárd,

Bajcsy-Zsilinszky u. 7.

Köszöntjük HERMAN nevű olvasóinkat

Herman nevünk több germán név egybeeséséből keletkezett. Így a Hermannból, Herimanból és Harimanból. Jelentése: hadi férfi.

Ez a nap még Armandoké, Armandináké, Árminoké, Árpádoké, Józsefoké, Kreszcenciáké, Lotáro-ké, Mannáké, Máriáké, Orsolyáké, Urzulínáké.

A Nap két: 5.12 órakor
nyugszik: 18.21 órakor
A Hold két: 15.51 órakor
nyugszik: 3.57 órakor

ESEMÉNYNAPTÁR

170 évvel ezelőtt, 1820. április 7-én született Temesvárott Klapka György (képünkön), a legendás hírvédőtábornok, az 1848/49-es szabadságharcunk hőse. Ő volt a győzelmes felső-magyarországi hadjárat parancsnoka, nevéhez a tavaszi hadjárat isaszegi, váci és nagysallói győzelme fűződik. Később a komáromi vár parancsnokaként azt a világi fegyverletétel után is sikeresen védte, s csak a szabad elvonulás biztosítása után adta fel. Ezután az emigrációban tovább tevékenykedett szabadságharcos szervezetében (olaszországi magyar légión, Garibaldi támogatása az Ausztria elleni fegyveres akcióban, a „Klapka Légión” felállítás). A kiegészítés után hazatért, s az illavai kerület országgyűlési képviselője lett. Emlékiratai (Életem és élményeim, Emlékeimből) értékes kordokumentumok.

„A szép pap”, „Holnap megtörténik”

Az új Olasz Film Hetéről

A művészfilmek budapesti közönsége a hét végén is láthat egy-egy új olasz filmet a főváros „Művész” mozijában. A magyarországi olasz intézet, az Olasz Filmkereskedelmi Vállalat, a Budapest Film, továbbá a Filmvilág szerkesztősége és a Magyar Filmintézet 3-án nyitotta az Új Olasz Film Hetét. Az első nap délelőtt megszervezte az olasz és magyar

filmrendezők, illetve filmkritikusok találkoztát, melyre Gianni Rondolino, a torinói Fiat Filmekes Nemzeti Fesztiváljának igazgatója, Alberto Ferrasino filmkritikus, a trieszti egyetem tanára, továbbá Daniele Luchetti és Paolo Hendel, a Domani accadra (Holnap megtörténik) című film rendezője és főszereplője, illetve Giampaolo Cresci és Umberto Gior-

getti, az Olasz Filmkereskedelmi Vállalat vezető munkatársai érkezését várták. A beszélgetést Marx József, a Magyar Filmintézet igazgatója vezette.

A Lenin körüli Művész-filmszínházban Daniele Luchetti: *Holnap megtörténik* című alkotása nyitotta a vetítések sorát. Az ezt követő filmmenetrend: Papi Avati: *Fiúk és lányok*, Carlo Mazzacurati: *A szép pap*, Mario Brenta: *Maiacol*, Marco Risi: *Örökre Mary* és Nanni Moretti: *Vörös galamb*.

F.D.

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.10: Hangszemle. 8.30: Családi tükör. 9.05: Kis magyar néprajz. 9.10: Szines népi muzsika. 10.05: Ismét – a javából! 12.30: A mezőgazdasági rovat műsora. 13.05: Klasszikusok délidőben. 14.10: Szaván fogjuk! 14.20: Mindennapi irodalmunk. 14.50: Énekeljünk együtt! 15.05: Salamon király álma. Reviczky Gyula verse. 15.10: Új Zenei Újság. 16.00: 168 óra. 17.30: Ünnepek zenéje. 18.00: Esti Magazin. Sport. 18.20: Szemle. 19.05: Rádiósínház. 20.20: Az Állami Népi Együttes felvételeiből. 21.05: Emlékek számyain. 21.45: Verseit elmondja: Utassy József. 22.00: Hírvilág. 22.20: Sport híradó. 22.35: Magyar előadóművészek felvételeiből. 23.05: Hangverseny-műzeum.

PETŐFI RÁDIÓ: 7.25: A Szabadkeresztény gyülekezet vallásos felőrája. 8.05: A mezőgazdasági rovat műsora. 8.30: Népszerű muzsika – világhírű előadók. 9.03: Kártyások. Gogol egyfelvonásosa. 9.53: „Boldog, szomorú dal” 20 éves a Kalinka együttes. 10.56: Rólunk van szó! 11.03: Szombat délidő. 12.30: Jó ebédhez szól a nótá. 13.03: Daráló. 13.33: Hangok és visszhangok. 14.00-16.55: Magunkat ajánljuk. Változatok a szórakozásra. 14.00: Hallotta? 14.45: Magyarán szólva. 15.03: Szilárd műsor. 16.05: Látogatás a múltunkban. 17.03: Újdonságainkból. 17.25: Körcsapos bajnoki labdarúgó-mérkőzésekről. 18.30: Slágerlista. 19.03: Dzsesszgyűjtések lemezeiből. 19.20: A magyar rock archívuma. 20.10: Tudósítás az FTC-Siófok bajnoki labdarúgó mérkőzésről, és a Törley Kupa férfi törnyöversenyéről. 20.20: Esküvő után. Hangjáték. 21.03: Világostól Világosig. 21.22: Radióon korongokról! 21.25: A Rádió Dalszínháza. 23.03: Sport híradó. 23.10-0.14: Éjszakai kóktél.

BARTÓK RÁDIÓ: 7.03: A Magyar Rádió román nyelvű nemzetiségi műsora. 7.30: A Magyar Rádió szlovák nyelvű nemzetiségi műsora. 8.20: Orgonamuzsika. 9.00: A világ ifjúsági zenekarinak kongresszusa. 10.00: Hangfelvételek felsőfokon. 11.22: Opera-művészelemek. 12.30: Angol társalgás középaladónak. 12.45: Alapfokú német társalgás. 13.00: Kívánság-műsor szombaton. 14.00: Nagy mesterek kamarazenejéből. 15.05: Lemezbörze helyett. 16.05: A Bajor Rádió szimfonikus zenekarának hangversenye. 17.31: Népdalok, néptáncok. 18.00: Bemutató. Komolyzenei újdonságainkból. 19.05: Mindennapi irodalmunk. 19.35: Kapcsoljuk a Zeneakadémia nagytermét. Kb. 21.10: Operakörök. 21.30: A Rádió lemezalbuma. 22.35: Orlando. Rádiójáték. 23.52: Jannequin-madrigálok.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 7.00: Kezdődik a nap: hírek, hírmagyarítások, műsorismertetés, napi kalendárium, zene. 8.00: Hírek. 8.10: A munka világa. 8.35: A hallgatók fóruma. 8.55: Napi kalendárium. 9.00: Hírek. 9.10: Zenés üzenetek. 10.00: Hírek. 10.10: Világ gazdasági magazin. 10.40: Tiszta forrás. 11.00: Hírek. 11.10: Forgószínpad. 11.45: Nemzetközi sajtószemle. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Zenés üzenetek. 13.00: A Mai nap és műsorismertetés. 13.20: A hallgatók fóruma. 13.40: Magyar politikai magazin. 14.00: Hírek. 14.10: Világ gazdasági magazin. 14.40: Tiszta forrás. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni rendezvény. 16.00: Hírek. 16.10: A hallgatók fóruma. 16.30: Gondolatforgató. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Csillagok és sávok. 17.45: Nemzetközi heti-lapszemle. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Magyar politikai magazin. 19.00: Hírek. 19.10: Hazai napló. 19.40: Egy hét Kelet-Európában. 19.50: Hétfélig levél. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Irodalmi program. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Csill-

RTV

lagok és sávok. 21.45: Nemzetközi heti-lapszemle. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Nyugati levél. 22.30: Nyitott szemmel. 22.40: Nyugati folyóiratszema. 23.00: Hírek. 23.10: Hazai napló. 23.40: Egy hét Kelet-Európában. 23.50: Hétfélig levél. 24.00: Hírek. 0.02: Nemzetközi heti-lapszemle. 0.17: Csillagok és sávok. 0.52: Műsorzárás.

TV1: 7.00: Napraforgó. 9.00: Képzőművészet. 9.05: Tévétorna gyerekeknek. 9.10: Hangvilla. 9.40: Dagi. 10.05: Tövismadarak. 10.50: Holmi? 11.50: A pécsi körzeti stúdió német nyelvű nemzetiségi magazinja. 12.20: Panoráma. 13.20: Képzőművészet. 14.40: Képzőművészet. 15.10: Reklám. 15.15: Csengetés. Változatok a főiskolai, egyetemi felvételi rendszerben. 16.05: Betűreklám. 16.10: Két évszázad népies műdalai. 16.45: Van benne valami. 17.30: Ház-„tartás”. 17.40: Jogi esetek. 18.25: Reklám. 18.30: Szomszédok. 19.05: Reklám. 19.10: Esti mese. 19.20: Reklám. 19.30: Híradó. 20.00: Reklám. 20.05: Vers mindenkinél. 20.10: Néhány perc Kabos Gyulával. 20.25: Három fölösleges férfi. 22.00: Reklám. 22.05: Mit akar ez az egy ember? 23.15: Híradó 3.

TV2. 14.00: Képzőművészet. 14.15: TV2. 15.00: Barenboim Beethovenról. Angol filmsorozat. 15.25: TV2. 15.30: Kölyökidő. 15.55: Autómánia. 16.19: TV2. 16.45: Műdi '90. 17.00: Nyelvellel 18.00: Teletutó. 18.25: Gyerekeknek! 18.48: TV2. 19.00: Dempsey és Makepeace. Bűnügyi filmsorozat. 19.47: TV2. 20.20: Rockstúdió. 21.00: Hírek. 21.20: TV2. 21.30: Napzárta. 22.15: Rendőrgyilkos. Olasz film. Kb. 24.00: TV2.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1.műsor: 9.00: Hírek. 9.01: Sinha Moca. 9.30: Angol nyelvtanfolyam. 10.00: Francia nyelvtanfolyam. 10.30: Orosz nyelvtanfolyam. 11.00: A Goldenburgok öröksége. 11.45: Spektrum. 12.40: Testlélek-tudat. 13.35: Hírek. 13.45: Mi. 14.15: Különös állatvilág. 14.20: Amphitryon. 16.00: Gyermekwurlitzer. 16.55: Mini tv-híradó. 17.05: Gyermekmagazin. 18.00: Pan-optikum. 18.24: A keresztény kérdései. 18.30: Labdarúgás. 19.00: 2x7. 19.30: Híradó. 20.00: Sport hírek. 20.15: Fogadjunk, hogy... 22.05: Piszkos trükkök. Amerikai-kanadai krimi. 23.35: Hírek. 23.40: Dávid és Betsabé. Történelmi film. 1.30: Hírek. 1.35: Ex libris. 2.műsor: 13.55: Művészelemek. 14.00: Sport. 15.15: Zenei kívánság. 16.00: Tisztelt ház. 17.00: A kedves család. 17.45: Kinek kellek? 18.00: Sinha Moca. 18.30: Osztrák képek. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Híradó. 20.00: Kulturális hírek. 20.15: Három fivér. 22.00: Hírek. 22.05: Sport. 22.35: Élőben szombaton. 0.05: Neil Diamond legjobb dalai. 1.05: Hírek. 1.10: Ex libris.

RTL PLUS: 8.00: Konfetti. 8.05: Cubitus. 8.30: Noozles. Rajzfilm. 8.55: Konfetti. 9.10: A Jetsonok. 9.35: Klack. Játékshow. 10.15: Barkácsolónak. 10.30: Teletutó. 11.00: Rajzfilm. 11.10: Ez tehát New York. Amerikai film. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Teletutó. 13.30: Ragazzi. Ifj. magazin. 14.15: 25000 dollár egy férfért. Amerikai film. 16.00: Alias Smith and Jones. Filmsorozat. 16.55: Street Hawk. 17.45: Csodálatos évek. 18.15: Sípjel – Focishow. 19.45: Híradó. 20.15: Számold az áldásaidat. 22.00: Dall-As. 23.00: Love-Hotel Tirolban. Vigjáték. 0.35: Street Hawk. 1.20: Aerobic. 1.25: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Super B.O.O.S.

Gyermekműsor. 11.00: Egyveleg. 16.00: Lányok a magasan. 17.00: Videódivat. 17.30: Dick Powell színháza. 18.30: Ultraspot. 20.30: A nagy völgy. Westermegény. 21.30: Klasszikus vígjátékok. 23.00: Szürkülési zóna. 0.00: Késő éji horror. 1.10-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Sport és szabadidő. 17.15: Carabine. Klipműsor. 17.45: Főzöcske. 18.00: A világ állatai. 18.30: A jövővédő géniuszi. 19.00: Asszonyok Afrikája. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Körözés. Variet. 21.00: Az én tévém gazdag. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Szép szünidő. 0.00: Éjszakai rakomány. 0.40: Műsorzárás.

SATI: 7.30: Jó reggelt a SAT1-gyel! 8.30: Charlie angyalai. 9.25: Horoszkóp. 9.30: Gazdasági fórum. 10.00: Műsorleírás. 10.05: Tévéből. 10.30: A valódi szellemiérték. 11.00: Mandolinok és holdfény. 12.45: Divatos percek. 12.55: A Flintstone család. 13.25: A mi kis farmunk. 14.15: A hegyek varázsa. Nyereményes játék. 14.40: Főzöcske. Horoszkóp. 14.50: A szerelem vagabundjai. 16.30: Hasznos tudnivalók. 16.40: Music News. 17.05: Utazási magazin. 17.35: Hírek. Időjárás. 17.45: Nyereményes játék. 17.50: A Colby-birodalom. 18.45: Híradó. Időjárás. 19.05: Batman. 20.00: MacGyver. 20.55: Sport. 21.00: MacGruder és Loud. 21.55: Hírek. Sport. Időjárás. 22.05: Hallo Berlin. 22.30: Játék a halállal. 0.10: Ezek a szörnyű vásármunkák. 1.55: Műsorleírás.

JUGOSZLÁV TELEVÍZIÓ: 1.műsor: 8.45: Műsorismertetés. 8.50: Tv-naptár. 9.00: Szórakoztató műsor. 10.30: Rajzfilmek. 11.00: „SA L”. 13.00: Elmulasztották – nézzék! 14.30: Játékfilm. 16.00: Kritikus pont. 16.45: Híradó. 17.00: Tv-árverés. 17.30: Kandúr a sisak alatt. 18.30: Tv-árverés. 19.05: A hetedik érzék. 19.15: Rajzfilm. 19.30: Híradó. 20.05: Időjárás. 20.15: Humor. 20.50: „Vegas Strip War”. 22.20: Híradó. 22.35: Sport. 22.55: Angol nyelvű hírek. 23.00: Éjszakai műsor. 1.05: Hírek. 2.műsor: 10.30: Műsorismertetés. 10.35: Tv-naptár. 10.45: Éjszakai műsor. 11.50: Ma együtt. 13.00: Gyerekeknek. 14.10: Sport. 19.30: Híradó. 20.10: Műsorismertetés. 20.15: Zenei est. 21.45: Tv-kiállítás. 21.50: Tv-tárca. 22.35: Tv-mix. 22.50: Graham Green meséi.

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.30: Világóra. 9.05: Neveletlenek. 10.05: Énekszóval, műsívakkal. 10.54: Édes anyanyelvünk. 11.05: Gondolat-jel. 12.20: Haminc perc alatt a Föld körül. 13.05: Sinding: a-moll szvit. 13.20: Mit üzen a Rádió? 14.10: Művészelemek. 15.05: Londoni közjáték. Rádiójáték. 15.40: Nagy Olivér: Divertimento. 16.05: A szülőföld muzsikája. 16.50: A világlíra gyöngyszemei. 17.05: A belpolitikai rovat műsora. 17.35: Palcsó Sándor operettfelvételeiből. 18.00: Esti Magazin. 18.20: Komolyzenei lemezelvas. 19.20: Biblia – Őszösvetség. 20.15: Híres hamisítások a zenében. 21.05: Választási műsor – hajnalig. 22.00: Hírvilág.

PETŐFI RÁDIÓ: 7.00: A református egyház felőrája. 7.35: Vasárnapi orgonamuzsika. 8.05: A kéktollú gácsér. Mesejáték. 9.03: Születésnap parti Komár Laciával. 9.54: A Magyar Rádió Karinty Színháza. Illedelmes cselekmények. 11.08: Vasárnapi kóktél. 12.03: Jó ebédhez szól a nótá. 13.03: Mikrofón. 14.00: Szerpentín. 15.03: Táskarádió. 16.00-21.00: Poptarisznya. 21.03: Közvetítés a Magyarországi-Dánia jégkorong világbajnoki mérkőzéséről. 21.50: Könyvdzene – orgonára. 22.03: Táskarádió. 23.10: Dzsessz a 80-as években. 23.50: Szár született.

BARTÓK RÁDIÓ: 8.20: Barokk muzsika. 9.05: Operaszemle. 10.05: Új Zenei Újság. 10.50: Észperantó híradó. 11.00: Európa hang-

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Videoton „József Attila” Művelődési Ház fotóköre a III.ORSZÁGOS EGYÉNI DIAPÁLYÁZATOT Székesfehérváron rendezti

A pályázat a továbbiakban háromvenként az Alba Regia-napok keretében kerül megrendezésre. A pályázatra tisztelettel meghívunk minden hivatásos és amatőr fotóst, aki alkotásainak beküldésével elősegíti a magyar színésdiaműfaj pillanatnyi helyzetének felmérését. A rendezvény felett védnökséget vállal a Magyar Amatőr Fotóklubok és Fotószaakkörök (MAFOSZ), a Székesfehérvári Megyei Tanács V. B. művelődési osztálya, a Videoton Elektronikai Vállalat, és a Videoton Művelődési Ház és Könyvtára.

Pályázati feltételek: A pályázatra 6 db kötetlen témájú színésdia adható be. Sorozat nem küldhető! A diapozitívokat 5x5 vagy 7x7 cm-es üveggel ellátott szabvány méretű műanyag keretben fogadjuk el. A Diakereten letörölhetetlen módon kell feltüntetni (pl. projektor pennel) a szerző nevét, a kép címét és a vetítési helyzetet jelölő pontot. A képekkel együtt kérjük a kitöltött nevezési lapot is beküldeni. A klubok és szakkörök együtt is beküldhetik tagjaik anyagát. A diákötörmentes csomagolásban kérjük postára adni. A visszaküldésnél hasonló óvatossággal fogunk eljárni, de az ennek ellenére előforduló szállítási sérülésekről nem tudunk felelősséget vállalni.

A rendezőségnek jogában áll a beküldött anyag bármelyikét a katalógusban közzétenni, ha ez ellen a szerző a nevezési lapon nem emel kifogást.

Díjazás: A bírálóbizottság megfellebbezhetetlen döntése alapján a legjobbnak ítélt alkotásokat díjazzuk.

Díjak: A Videoton Elektronikai Vállalat díja, a Videoton Audiótechnikai Kft. díja, a Glória Kompaktlemezgyártó Kft. díja, a Székesfehérvári Megyei Tanács V. B. műv. oszt. díja, a Magyar Amatőr Fotóklubok és Fotószaakkörök Szövetségének díja, a FOTÓ című folyóirat díja, a Videoton Művelődési Ház díja.

A bírálóbizottságnak joga van díja visszatartására, ha ezt a beküldött képek színvonala indokolja. Minden pályázó megkapja az elfogadott alkotások katalógusát. A diapozitívokat az alábbi címre kérjük küldeni: Videoton Művelődési Ház fotóköre, 8001 Székesfehérvár, Berényi út Pf. 53. „DIAPÁLYÁZAT” megjelöléssel. Beküldési határidő: 1990. április 30. Nyilvános zsűrizés: 1990. május 19. Díjkiosztás, galavetítés: 1990. május 26.

versenytermeiből. 12.30: Kalmár Magda operáriának énekel. 13.00: Kis magyar néprajz. 13.05: Szemle. 13.30: A Magyar Rádió és Televízió Gyermekkorúinak hangversenye a Pesti Vigadóban. 14.10: Alternatív disco. 14.55: Zenekari muzsika. 16.05: Meghalt a félelem. 17.30: Ünnepek zenéje. 18.22: Scheidt: Szvit. 18.30: A Magyar Rádió szerbhorvát nyelvű nemzetiségi műsora. 19.05: A Magyar Rádió német nyelvű nemzetiségi műsora. 19.35: Beethoven összes zongoraszonátája. Közben: Kb. 20.15: „Mátyás, a szlovének igazságos királya”. Ríport. Kb. 21.15: Zenekari operaszettek. 22.00: Új Bach-lemezeinkből.

SZABAD EURÓPA RÁDIÓ 7.00: Hírek. 7.05: Földközlemben. 7.35: Nemzetközi heti-lapszemle. 7.50: Műsorismertetés. 7.55: Napi kalendárium. 8.00: Hírek. 8.05: Gondolatok vasárnapi. 8.10: Hazai napló. 8.40: Egy hét Kelet-Európában. 8.50: Hétfélig levél. 9.00: Hírek. 9.05: Napi kalendárium. 9.10: Protestáns világ. 9.40: Irodalmi műsor. 10.00: Hírek. 10.05: A munka világa. 10.30: Gondolatforgató. 11.00: Hírek. 11.05: Élő egyház. 11.55: Napi kalendárium. 12.00: Déli harangszó – hírek. 12.10: Földközlemben. 12.40: Nyugati folyóiratszema. 13.00: Hírek. 13.10: Zenés üzenetek. 14.00: Hírek. 14.05: Gondolatok vasárnapi. 14.10: Egy hét Kelet-Európában. 14.20: A politikai gondolkodás története. 14.30: Gondolatforgató. 15.00: Hírek, műsorismertetés, délutáni rendezvény. 16.00: Hírek. 16.05: A munka világa. 16.30: Zene-szó. 17.00: Hírek, műsorismertetés. 17.10: Múlt idő, jelen idő. 18.00: Hírek. 18.10: Magyar- és világhíradó. 18.40: Hobby. 18.50: Párizsi magyar figyelmű. 19.00: Hírek. 19.10: Protestáns világ. 19.40: Történelmünk útja. 20.00: Hírek. 20.10: Magyar- és világhíradó. 20.40: Nyitott szemmel. 20.50: Nyugati levél. 21.00: Hírek, műsorismertetés. 21.10: Élő egyház. 22.00: Hírek. 22.10: Sport. 22.20: Hétfélig levél. 22.30: Gondolatforgató. 23.00: Hírek. 23.10: A hallgatók fóruma. 23.30: Hazai napló. 24.00: Hírek. 0.02: Múlt idő, jelen idő. 0.52: Műsorzárás.

TV1: 9.00: Családi torna. 9.05: Kéménynevek. Kb. 9.30: Kerek világ. 9.45: Az elsüllyedt világok. 10.10: Különbözöm, tehát vagyok. 10.20: Szépség és árnyék. 11.05: Állatkert Floridában. 11.50: Képzőművészet. 12.40: Képzőművészet. 14.50: Baktatásaim találkozásai. 15.30: Foci angol módrá. 15.50: RTV Közösségszolgálat. 15.55: A nyelv világa. 16.40: Betűreklám. 16.45: Forma I. 17.25: Hommage a Vasarely. 18.05: Reklám. 18.15: Delta. 18.45: Reklám. 18.50: Esti mese. 19.00: A HÉT. 19.50: Híradó. 20.00: Választás '90. Vagy: 20.00: Híradó. 20.15: A kalandor. 22.00: Reklám. 22.05: Telesport. 22.20: Képzőművészet.

TV2: 9.00-12.00: Tévémagiszter. 14.00: Képzőművészet. 14.15: TV2. 14.25: Nyelvszemle. 15.00: Szimfónia. 15.52: TV2. 16.10: Opera-magazin. 17.00: Álljunk meg egy szóra! 17.10: TV2. 18.25: Gyerekeknek! 18.19: TV2. 19.00: Légy jó mindhalálig. 20.12: TV2. 20.15: Telesport. 21.45: TV2. 21.50: Most és mindörökké. Kb. 23.25: TV2. Napzárta.

OSZTRÁK TELEVÍZIÓ: 1.műsor: 9.00: Hírek. 9.05: II. Osztrák Köztársaság. 10.40: Hei körkép. 11.00: Sajtószemle. 12.00: Hello Austria, hello Vienna. 12.30: Tájékoztató. 13.00: Pan-Optikum. 13.25: Sinha Moca. 13.50: Kína arcai. 14.00: Kard a köben. 15.20: Év és nap. 15.30: A negyedik király. 15.35: Gyermekek közlekedési klubja. 15.40: Törpikék. 15.55: A csillaglakók. 16.25: Mini tv-híradó. 16.35: Pumi kalandjai. 17.00: Ifjúsági magazin. 18.30: Falcon Crest. 19.15: Lottósorsolás. 19.30: Híradó. 19.48: Sport hírek. 20.15: Michael Heltau, a színész önmagáról. 21.15: Sálom. 21.20: Jonny

spielt auf. Jazzopera. 23.15: Hírek. 23.20: Sport. 0.50: Hírek. 2.műsor. 9.00: Hírek. 9.05: Hei kulturális körkép. 9.30: Kulturális reggeli. 10.30: Szereti a komolyzenét? 11.20: Titkos birodalmi ügy. 13.00: Vendégmunkásoknak. 13.30: Sport-délután. 17.15: Idősek klubja. 18.00: Sinha Moca. 18.30: Osztrák képek. 18.55: Krisztus ma. 19.00: Ausztria mai napja. 19.30: Híradó. 19.48: Jogi esetek. 20.15: Sherlock Holmes New Yorkban. 21.55: Hírek. 22.00: Gonosz emberek társasága. Francia filmvígjáték. 23.40: Miami bdn. Krimisorozat. 0.25: Hírek.

RTL PLUS: 8.00: Li-La-Launebar. 9.45: Az elrabolt herceg. Gyermekfilm. 11.00: Cubitus. 11.30: Noozles. 11.50: A légyöcskővilág. 12.00: Csodálatos évek. 12.30: Klasszikusok délidőben. 13.00: Csillagutató. 13.15: Apám földönkívüli. 13.35: A Jetsonok. 14.05: Dr. Who. Sci-fi sorozat. 14.30: Menyői keringő. Vigjáték. 16.05: Elveszve a Szaharában. 17.45: Művészet és üzenet. 17.50: Zenei revü. 18.45: Híradó. 19.10: Utazási vetélkedő. 20.15: Segítség, a barátnőm férfit Vigjáték. 21.45: A Der Spiegel hírmagazinja. 22.15: Prime Time. 22.35: Tutti Frutti. 23.35: Crime Story. Krimisorozat. 0.25: Szexi klipek. 0.50: Villámjelentés. 1.20: Aerobic. 1.25: Műsorzárás.

SUPER CHANNEL: 7.00: Super B.O.O.S. 11.00: Egyveleg. 13.00: Helló, Ausztria, helló Bécs. 14.00: Egyveleg. 15.00: Írva vagyon... 15.30: E.R.F. 16.00: Turistamagazin. 16.30: Egyveleg. 17.30: A világ holnap. 17.55: Időjárás-jelentés. 18.00: A Financial Times magazinja. 18.30: Egyveleg. 19.30: Videódivat. 20.00: Hollywood. 20.55: Időjárás-jelentés. 21.00: Dobpergés Délen. 22.30: Barnaby Jones. 23.30: Burke törvénye. 0.30-7.00: Egyveleg.

TV5: 16.05: Hírek. 16.15: Nem kell almodozni. 17.15: Rajongók klubja. 18.05: 30 millió barát. 18.35: Bárányhímű-híradó. 19.00: Hotel. Irodalmi műsor. 19.30: Hírek, időjárás. 19.40: Élysées. Variet. 21.00: Vendégségben Frednél. 22.00: Tv-híradó. 22.25: Időjárás-jelentés. 22.30: Tv-ről 7-re. 23.30: Hogyan! 0.30: Műsorzárás.

„A ketrecbe zárt vad” szindróma

Conditio Humana (3.)

Bevált szokás a „Kismajor”-ban, hogy amíg a főiskolások egyetemisták a gyermekekkel foglalkoznak, játszanak, szülei egy másik teremben a velük kapcsolatos problémákat vitatják meg, cserélik ki tapasztalataikat, segítik egymást. Eszti néni biztatására őket is felkerestem. Ma épp jogi problémákkal foglalkoztak, egy illetékes jogász bevonásával. Körükben tartózkodott a Magyar Rádió munkatársa is. A szünetben néhányukat magam is szóra bírtam.

Jablonkay Gábor kúriatémérnök: Sajnos, négy gyermekünk közül három szellemi fogyatékos. A legidősebb egészséges, az utána következő súlyosan fogyatékos, 6 intézetben van, a két kisebb középsúlyosan fogyatékos, sajnos orvosi műhiba következtében. Előtte minden garanciát megkapunk, hogy egészséges gyermekeink fognak születni, de sajnos, az elhúzó oxigénhiányos szülés miatt károsodtak. Ennek olyan súlyos következményei lettek az egész család számára, hogy ők is együtt károsodnak a gyermekekkel, hisz egy állandó fizikai és szellemi feszültség állapotában élünk.

Rendkívül sok szeretetet tudnak ezek a gyerekek nyújtani, de borzasztó sok megterhelést is jelentenek. Amikor a gyerekek a Csalogány utcai iskolában jártak, ott találkoztunk először azzal a lehetőséggel, hogy van egy ilyen kisebb csoport, akik kéthetenként összejárnak és a szülők is elmondhatják problémáikat és nyáron ezeket a gyerekeket elviszik három hétre nyaralni. Így kerültünk kapcsolatba az akkor még alapítvány formájában nem működő, de ma már elfogadott Conditio Humana Alapítvánnyal. Rendkívül jó kezdeményezésnek tartom és ennek szélesebb társadalmi bázist is kellene találni, hogy ha már az államháztartásból nem telik ennek a támogatására, akkor azok a megfelelő módon élő állampolgárok illetve intézmények ajánlják fel a segítségüket, hogy azok a szülők, azok a családok, akik ilyen feszült körülmények között élnek, beleértve nem csak a szellemi és fizikai megterhelést, hanem az anyagi segítséget is hiszen ezek a beteg gyerekek, ha bármi okból kénytelen otthon maradni a szülő (tízéves kor felett nem

kap táppénzt sem!?) igen nagy megterhelést jelentenek. Ezért kérem, hogy ezt az Alapítványt aki tudja támogassa, hiszen ez az egyetlen lehetőség hogy – legalább három hétre egy évben – a szülők ki tudjanak kapcsolódni.

Mialatt beszélgettünk, egy levél került a kezembe, amiben a Magyar Néphadsereg Anyagi-Technikai Főcsoport főnöke, miniszterhelyettes, a következőket tudatja Kuklay Antallal, a Conditio Humana Alapítvány elnökével:

„Értesítem, hogy a jelenlegi helyzetben – előreláthatóan május végi szállítással – térítésmentesen az alábbi anyagokat tudjuk biztosítani: 5 db parancsnoki sátor, 200 fő részére derék-alj, takaró, lepedő (az étkezéshez szükséges – az Önök által felsorolt eszközöket) ülőalkalmatosságokat, vödöröket, lavórokat. A két mikrobuszt várhatóan szeptembertől tudjuk az Alapítvány rendelkezésére bocsátani.” (Részlet a levélből, kiemelés tőlem B.B.) Íme, valami mozdult. Itt kell elmondanom azt is, hogy az idej esztendővel kezdődően az Alapítvány további hat plébániával bővíthette a nyári táborozásainak lehetőségét.

Jablonkay Gábor, a rádiófelvétel kapcsán egy igen érdekes kérdést vetett fel. Arra kérem, avassa be lapunk olvasóit is a már elhangzottakba.

– A probléma emberi és jogi vonatkozású. A szellemi fogyatékos gyermekek sohasem nagykorúsodnak. Ebből az következik, hogy nem örökölhetnek, nem szerezhetnek tulajdonjogot. Eppen ezért a szülők halálakor az ő örökszüket a gyámhatóság zárolja. Bármennyire is rosszul esik az embernek, nincs semmi jogi lehetősége, hogy úgy rendelkezék, hogy az egyetlen egészséges testvére ruházza ezeket a jogokat és órá bízta testvérei további gondozását. Hanem a gyámhatóság gondoskodik elvileg ezeknek a gyerekeknek az ellátásáról, beleértve a ruhavásárlást is. Ha mi vásárolunk, akkor számlával kell elszámolnunk. Ez meglehetősen kompliált és megalázó helyzet és nem tudom fel fogni azt, hogy miért nem lehet egy szülőnek joga, hogy eldöntse, hogy kire bízta a saját sérült gyermekének a jövőjét. Sajnos a jövővel kapcsolatban nemcsak ez a jogi probléma jelentke-

zik, hanem egyáltalán a gyermek sorsa. Hiszen ha – a természet rendje szerint – a szülők előbb elhalnak, azok a gyermekek akik egy szerető családi légkörben nőttek fel, általában – ismereteim szerint – valamilyen zárt intézetben kötnek ki, ha képtelenek legalább olyan szellemi színvonalat elérni, hogy munkát tudjanak vállalni. Ebben az esetben pedig rövid időn belül, miként (talán rossz a példa?) de igaz, a ketrecbe zárt vadállat rövid időn belül elpusztul. Eppen ezért a társadalomnak valahol olyan megfelelő formát kellene találnia, hogy megértő, szerető közösséget tudjon létrehozni. Tudom, hogy ez nemcsak szellemi és érzelmi kérdés hanem anyagi is, mégis ezek az emberek, ezek a kis emberkék ugyanolyan tagjai társadalmunknak mint bárki más egészséges ember és tessék arra gondolni, hogy bárkit, bármit lehet egy olyan baleset, hogy egyik percről a másikra – mint ahogy erre számos példa van – fogyatékosá válhatnak. Ezekre az emberekre a társadalom sajnos – éppen az eredetre való nevelés évtizedes hiánya miatt – úgy mutogat ujjal, hogy nem csak a gyerekek hanem a felnőttek is gúnnyal megvetéssel, vagy undorral tekintenek.

Svander Károly, két szellemi fogyatékos gyermek apja: Államunk és társadalmunk maximálisan gondoskodik a vakokról, mozgássérültekről, nagyon sok támogatást megadnak nekik. En arra szeretnék rávilágítani, hogy én mindezt megértem, de véleményem szerint ez a két kategória – amennyiben akar – képes önálló életvitelre meg tud tanulni bizonyos munkákat, amivel fel tudja tartani magát. A mi gyermekeink, akik értelmi fogyatékosok, végredményben sohasem válnak felnőtté, nincsenek meg a megfelelő értékeik, nem tudnak saját gondolataikról, problémáikról nyilatkozni, állandó támogatásra, állandó felügyeletre van szükségük. Szerintem ezeknek a gyermekeknek ill. szüleinek a megfelelő jogi és egyéb képviselő mellett sokkal nagyobb anyagi és erkölcsi támogatásra lenne szükségük, mind a társadalom, mind az állam részéről.

– Közben a beszélgetésbe többen is bekapcsolódnak, egy másik apukának adnám át a szót.

– Dálnoki Bertalan vagyok, nekem is sajnos itt van egy gyermekem. Svander úrhoz szeretnék kapcsolódni mondanivalóval. A szülő halála esetén ne a gyámhatóság gondoskodjék a gyermek jövőjéről, hanem váljon lehetővé, hogy a szülő még életében biztosíthassa gyermeke jövőjét, akár úgy is ahogy Jablonkay apuka javasolta, az idősebb – egészséges – testvér gondjaira bízva.

Svander Károly: a közelmúltban hangzott el a rádióban, hogy egy értelmi fogyatékos gyermek ellátása több tízezer forintos nagyságrendű összeget emészt fel havonta. Az ilyen gyermekeket nevelő szülők kapnak havonta 2550 Ft-ot, családi pótlék címén. Az állam még így is jól jár ha ezek a gyerekek családi környezetben nőnek fel. Anyagi támogatás híján, féltő, hogy előbb-utóbb ezek a gyerekek az intézetekben kötnek ki, mert a szülők a pluszkiadásokat nem bírják anyagilag. Véleményem szerint a családi pótlék további emelése az ilyen gyerekek esetében, még mindig olcsóbb lenne, mint az intézeti férőhelyek fenntartása.

Időközben egy-két gyermekfej is megjelenik az ajtóban. Kívülálló számmára talán szokatlanul festenek, de arcukon mosoly ül, egyfajta elégedettség, nyugalom. Néhány anyuka is körénk csoportosul, kelet meg is szólaltatunk. Dálnoki Bertalanné: nyolcéves kislányommal járunk ide, nagyon szeretünk itt lenni, mivel a gyerek itt kapja meg az a foglalkozást, amit máshol is szerettem volna, de nem értük el. Itt érezzük a törődést, a gondoskodást. A gyerekekkel két órán keresztül fiatalok foglalkoznak, addig mi itt meg tudjuk beszélni a legfontosabb problémáinkat. Vécsey Istvánné: Nagyon örülök, ennek az Alapítványnak, hisz szinte ez az egyetlen ami segít a problémáink megoldásában. Ez az egyetlen fórum, ahol összejöhettünk és a különböző információkat megbeszélhetjük, tapasztalatokat cserélhetünk, hisz gyakorta még a tanácsiszervek sem tudnak útmutatást adni a problémáinkban. Ez az egyetlen hely, ahol szeretettel foglalkoznak a gyerekekkel, személyre szólóan foglalkoznak velük.

Kertész Etelka II. éves főiskolai

hallgató öt esztendeje van kapcsolatban ezekkel a gyerekekkel. A következőket tudom meg tőle: Egy véletlen találkozással kezdődött, amikor is az egyik barátom elhívott, egy rendezvényre amit a nyári táborozásra szerveztek. Eleinte nem is tudtam, hogy hogyan lehet egy ilyen gyermekkel kontaktust teremteni, de folyamatosan kialakult. Tudatosult bennem, hogy valamilyen formában, de sérült gyermekekkel kívánok foglalkozni a jövőben, mint a családomban még ketten, egyikük pszichológus lesz, a másik már óvónő. Hatan vagyunk testvérek, az édesanyánk a példakép a gyerekekkel való foglalkozásban. Hogy ennyi testvérem van, megtanította számomra, hogy hogyan kell elfogadni egy másik embert. Hisz mi hatan teljesen különbözőnk egymástól. Ez nemcsak a korkülönbség miatt van, hanem mert Isten mindegyikünknek más természetet adott. Elsősorban ezt érzem az életem legnagyobb ajándékának. Ezek a gyerekek, a velük való foglalkozások által – mi magunk is jobbakká leszünk, tisztábbak, önzetlenebbek.

Igen, ez a gondolat ismerős. Eszti nénitől hallhattuk, épp ezen írás bevezető soraiban. Személye, gondolatai kisugároznak a „tanítványokra”. A mag jó földbe hullt. A következő foglalkozást április 21-én tartják, ahova szeretettel várnak minden jóérzésű betoppantó.

Bayer Béla

NÍVÓKER KFT

BUTIK HELYETT BÁLA – GÁLA.

Holland és NSZK bálaruhákból
reklámáron 300,- Ft/kg.
Szabadidőruhák: 490,- Ft-tól.

A szekszárdi piaci csarnokban
1990. IV. 5–11-ig.

Nyitva: mindennap (vasárnap is) 8–17 óráig.

Olcsó árak, nagy kínálat,
ez a
NÍVÓKER VARÁZSLAT!
NÍVÓKER KFT.

A Babits Kiadó

legalább 10 m x 6,5 m alapterületű,
legalább 3 m magas helyiséget
keres ipari hasznosításra,
Szekszárdon vagy környékén.

Ajánlatokat a 74/16-277-es
telefonszámra várunk.

Építkezők, építtetők, vállalkozók, figyelem!

ÉLJENEK A LEHETŐSÉGGEL!

A beremendi Cement- és Mészipari Rt. beremendi telephelyén minden más beszerzési forrásnál olcsóbb cement- és mésztermékekhez juthat! A helyben újonnan megnyitott boltunkban közvetlen gyári értékesítéssel elégtitjük ki kedves vásárlóink igényeit, ugyanitt megszervezzük a szükségessé vált szállítást is! Keresse fel a munkanapokon 5–17 óráig nyitvatartó boltunkat, meg lesz elégedve.

ÉLJENEK A LEHETŐSÉGGEL!

Demokratikus

Átalakulási

Törékvécek

Utja

Magyarországon

Apróhirdetés

Citroën Service Rigó Lajos Keszthely
Gelencsér utca 3. Telefon: 12-379.

Balatontól 1 km-re Balatonberény zárt-
kertben 500 n.-ől szőlő, pince teljes felsze-
reléssel eladó, ugyanott 600 n.-ől szántóte-
rület is. Érdeklődni: Lukács János Balaton-
berény, József Attila utca 19.

Kis befektetés, nagy lehetőség! Fő- és
mellékállásban is betölthető vállalkozókat
keresünk. Fizetés valutában. Cím a kiadó-
ban!

Nemescsincsilák felszereléssel, táp,
homok folyamatos biztosításával, prém, il-
letve élőállat visszavásárlással szakvizsgá-
zott tenyésztőnél eladók, előjegyezhető.
Cím: Várfy, 7121 Szálka, Kossuth L. u.
71/a. Telefon: 06-74/31-113.

Keszthelyen 3 szobás kertes családi ház
eladó. Érdeklődni: 15 órától. Keszthely
Nagyváthy u. 25/B.

Labdarúgó NB I.

A Vác segít-e önmagán és az MTK-nak?

Szombaton megnyitja a tavaszi hosszú hajrát a labdarúgó NB I. 16. fordulóját, a 22. forduló jön soron. A változatos, bár a játék színvonalában inkább csak a kék-fehérek részéről emlékeztető hozó külön versenyfutás az MTK-VM és az Ú. Dózsa között új fejezettel bővíthet, amennyiben az otthon játszó MTK-VM most átveheti a vezetést az Ú. Dózsa tábláján.

A Verebes József irányította kék-fehérek a 88. magyar bajnokságban az eddigiek során a Hungária körúton arra büszkék, hogy gólt sem kaptak, 21-0-ás összesített hazai gólkülönbséggel várják a Békéscsabát! A Hungária körúti fényes mérlegükön tovább javíthatnak, a papírforma ugyanis Jovánék győzelmét ígéri. Csak az a kérdés, hogy a legutóbbi fordulóban a Vasas ellen négy gólt szerző, Viharsarokból érkező vendégek veszik-e a bátorságot ahhoz, hogy megkérdőjelezzék az előzetes tippelés jogosságát?

A jelenleg élvonalas Ú. Dózsa számára Vácot a győzelem megszerzése lenne az igazi fejezet, de mivel a ha-

zaiak igencsak a veszélyzónában tanyáznak, inkább a pontosztokodás várható. Arról nem is beszélve, hogy az újpesztiek a 21. fordulóban harmatgyenge formában játszottak a Pécsi MSC ellen. Valószínűleg igazuk van azoknak, akik az Úllői úti 90 perctől várják a leglátványosabb játékot. Itt a Ferencváros fogadja a Siófokot. A vidéki gárda hat tavaszi erőpróbáján 12 pontot gyűjtött, veretlen. Ez mindenél fényesebben igazolja, hogy Gellei Imre vezetőedző valóságos „csodacsinaló”.

A Fáy utcában két szomorú sorsú együttes mérkőzik. A házigazda Vasas lassan „eladja” őszi pontelnyét, fokozatosan csúszik vissza, és ha a Bp. Honvéd ellen nem szedi össze magát, komoly baj lehet. Ugyanez igaz a vendég kispestiekre nézve is: a Bp. Honvéd idegenben utoljára a 4. fordulóban győzött, akkor 1-0-ra verte a Tatabányát. A Pécsi MSC könnyű 90 perc elé néz, mert a Csepel fogadni manapság sima út a három pont megszerzéséhez. Győrt a sorait lassan rendező Rába ETO a nehéz jövő elé néző Haladás

VSE együttesével küzd. Ha a Rábarpartiak győznek, nagy kő esik le a szívükről. Bár első szempillanásra merésznek tűnik a jóslat, hogy hazai sikert ígér a DVSC – Videoton-Waltham bajnoki, a hajdúsági csapat képes ilyen huszárbravúr végrehajtására is. A Veszprém – Tatabánya összecsapáson a döntetlen a legvalószínűbb, noha a bakonyi gárda stílusos csapatjátéka főfájást okozhat a Bányászoknak.

Az NB I. állása:

1. Ú. Dózsa	21	15	1	5	32-14	46
2. MTK-VM	21	14	3	4	33-13	45
3. Pécsi MSC	21	10	7	4	28-15	37
4. Ferencváros	21	10	4	7	31-23	34
5. Siófok	21	7	9	5	22-19	30
6. Tatabánya	21	9	3	9	14-19	30
7. Veszprém	21	6	10	5	17-16	28
8. Videoton-Waltham	21	6	9	6	15-19	27
9. Vasas	21	7	5	9	22-28	26
10. Békéscsaba	21	7	5	9	18-25	26
11. Bp. Honvéd	21	6	5	10	20-27	23
12. Debreceni VSC	21	5	8	8	14-22	23
13. Rába ETO	21	4	9	8	20-20	21
14. Haladás	21	5	6	10	25-30	21
15. Váci Izzó	21	3	10	8	17-25	19
16. Csepel	21	2	10	9	20-33	16

Osztrák keret Herzog nélkül

A jövő szerdai, Salzburgban sorra kerül barátságos Ausztria-Magyarország válogatott labdarúgó-mérkőzés előtt kétségkívül a házigazdák örvendek jobb hangulatnak, mivel legutóbbi vb-előkészületi találkozójukon idegenben 3-2-re verték Spanyolország legjobbjait.

Josef Hickersberger osztrák szövetségi kapitány közzétette 16-os, a magyarok elleni keretét, amelyből izomhúzóadás miatt hiányzik Andreas Herzog.

A névsor: Klaus Lindenberger, Franz Wohlfahrt, Ernst Aigner, Robert Pecl, Anton Pfeffer, Kurt Russ, Michael Streiter, Peter Artner, Alfred Hömagl, Christian Keglevits, Andreas Reisinger, Peter Schöttl, Manfred Zsak, Andreas Ogris, Anton Polster, Gerhard Rodax.

Josef Hickersberger szerda este Brnóban járt, ahol megnézte a csehszlovák-egyiptomi találkozót. A házigazdáknak volt kíváncsi, hiszen Ausztria egy csoportban szerepel a nyári vb-döntőben a csehszlovák nemzeti tizeneggyel.

– Nem lepett meg az egyiptomiak 1-0-ás győzelmé, hiszen a csehszlovákok a szó lehető legrosszabb értelmében vett egyéni játékkal próbálkoztak – nyilatkozta Hickersberger. – Az ilyesminek pedig a mai futballban nincs jövője. Mindazonáltal a csehszlovákokkal júniusban komolyan számolni kell, a hátralévő hetekben bizonyosan jobb formába lendülnek.

Ami a salzburgi találkozót illeti, a népszerű „Hicki” még nem nyilatkozott esélyekről, pusztán annyit jegyzett meg: a Polster, Rodax támadó – duótól nagyon sokat vár Magyarország ellen is.

A bot csak dísznek volt

Jugoszlávia-Magyarország 8-1. Folytatódott a magyar válogatott vesztesége a C-csoportos jégkorong-világbajnokságon. A mezőny favoritjának számító eddigi százszázalékos teljesítményt nyújtó jugoszlávokkal sem erőnléti, sem pedig technikai szempontból nem tuduk felvenni a versenyt, így szinte tetszés szerint érték el góljait a fáradt, sorsába már beletörődött magyar válogatott ellen. A közönség csak a becsléteketől őrült-hajította Ansinékat, amit Pápai meg is szerzett, így könnyebb volt lenyelni a keserű pirulákat.

- B -

DÁTUM TOTÓ

Az elmúlt héten öttalalatos szelvény nem volt, egy olvasónk ért el négyes találatot. Továbbra is várjuk a tippeket. A totóban részt venni csak lapból kivágott szelvényvel lehet, nálunk egy ötszörös forintot ér. A beküldési határidő péntek délután. Tippelni csak a lapból kivágott szelvényvel lehet, melyet az alábbi címre kell beküldeni: Dátum Szerkesztőség, 7100 Szekszárd, Bajcsy-Zsilinszky u. 7. sz.

Vízilabda OB I.

Az élmezőny csapatai egymás ellen

Szombaton a vízilabda OB I. 14. fordulójában két rangadóra is sor kerül. A táblázat első négy helyezettje egymás ellen játszik: a 20 ponttal álló Vasas Ferencváros a harmadik helyen álló Szeged (17) otthonában vendégszerepel, míg a második Ú. Dózsa (16) a negyedik Vasast (15) fogadja a Komjádi uszodában. A májusban kezdődő rájátszásra, azaz a legjobb négy közé kerülésre a mezőny majd kétharmada jó eséllyel pályázhat. A bajnokság színvonalának kiegyensúlyozottságát mi sem jellemzi jobban, minthogy az előbbieken említett négy együttes az előző fordulóban mindössze egy (!) pontot szerzett.

A két rangadó közül is ki kell emelni az Ú. Dózsa-Vasas találkozót, amely akár az emlékeztető márciusi kupanyegyeddöntő visszavágójának is fel-

fogható. Mivel magyarázható csapata elmúlt heti, Tatabánya elleni pontvesztése, s mit vár a Vasas ellen dr. Görgény István, az Ú. Dózsa vezető edzője.

– Meglepetés volt számomra a döntetlen, érezhető még a csapaton a „nagy menetelés” okozta fáradtság – válaszolta. – A Vasas elleni második kupamérkőzésen megsérült Vincze Balázs irányítójátéka nagyon hiányzik. Elképzelhető, hogy hetekig nem játszhat még, pedig jó formában volt. Szombaton nagy küzdelemre számítok, a Vasas biztosan törleszteni szeretne a kupakudarcért. Remélem, sportszerű összecsapás lesz. Bízom abban, hogy összededik magukat játékosaim, mivel az angyalföldiekkel mindig presztízmérkőzéseket vívunk.

Az előző fordulóban a Vasas 10-9-re kikapott a Tungsramtól. Kenéz

György szakvezető ezúttal is nehéz találkozóra számít.

– A Tungsram ellen győzelmet vártam, de a mutatott játék alapján megérdemelten nyertek a lámpagyáriak, habár a végén esélyünk volt a döntetlenre – kezdte. – Jelen pillanatban igen kiegyensúlyozott a mezőny, nagy küzdelem folyik a kiesés elkerüléséért, a többség pedig a négy közé jutásért harcol tovább. Gyakorlatilag minden mérkőzés háromesélyes.

Hátrányt jelent számunkra, hogy Mészáros Csabát legutóbb kiállították, így nem játszhat az Ú. Dózsa ellen. Így mindkét oldalon hiányozni fog egy-egy válogatott kulcsjátékos. Véleményem szerint nekünk fontosabb a győzelem, mert versésé esetén visszacsúszhat a középmezőnybe. Az egyik pont megszerzése is nehéz feladat lesz számunkra.

Performancès: magyarokat vegyenek!

A maga nemében egyedülálló bemutatkozásra nyújtott lehetőséget pénteken az EMKE Söröző Kalocsa-terme: Magyarországon megkezdte munkáját egy nemzetközi sportügynökség.

A francia Performancès képviselői, köztük Daniel Jean igazgató vázolták fel azt, hogyan képzelik el tevékenységüket Kelet-Közép-Európának ezen a táján.

Céljukat, feladatukat az igazgató mindenekelőtt abban jelölte meg, hogy elősegítsék a magyar sportolók – s hangsúlyozottan élversenyzők – útszerződését nyugat-európai klubokhoz, egyesületekhez. Ehhez ildomosnak tartják népszerűsíteni külföldön az itteni sportot, legkiválóbb képviselőit, ily módon is hozzájárulva ahhoz, hogy a megfelelő partnerek egymásra találjanak. Magyarán: minél több kölcsönösen hasznos profítot hozó üzletet hozzanak teők alá.

Szó esett arról, hogy az ügynökség a magyar egyesületekkel is szeretné kiépíteni kapcsolatait.

Az ügynökség foglalkozik többek között szponzorok szervezésével, s ez ügyben már magyarországi kezdeményezést is tudtak említeni. A novemberi budapesti felnőtt súlyemelő-világbajnokság pénzügyi támogatásával kapcsolatosan a Performancès vállalta, hogy részt vállal a szponzorok keresésében. Az ügynökség igazgatója azt sem tartotta kizártnak, hogy idővel nem csupán magyarok szerződését segítik elő Nyugat-Európába, hanem ennek a fordítottja is megtörténik: meglehet, hogy francia sportolók Magyarországra szerződését is intézik majd.

Nem mindennapi a Performancès ígéretei, már látom magam előtt az egzisztenciateremtés lehetősége miatt túllünk Nyugatra vándorló versenyzőket, játékosokat sokaságát, amint dörszögletük a tenyerüket. Miképpen a szövetségi és egyesületi vezetők is. Egyhül a mindennapos pénzgond, belevághatunk világraszóló rendezvényekbe, mert a Performancès garantálja majd azt a rajtpénzt, amit egy Carl Lewisnek és a hozzá hasonló világnagyságoknak illik adni, ha azt akarjuk, hogy szóba álljanak velünk.

De mindez csak az érem egyik oldala. A másikon ott van, illetve ott kell, hogy legyen a magyar sport teljes hátszaga – amely még az úgynevezett tradicionális sikersportágakban sem megnyugtató. Az intézményesített kiárusításnak – nem kell túl nagy bátorság, hogy megkockáztassuk a kijelentést – katasztrófális következményei (is) lehetnek. Különösen a labdajátékokban, amelyekben szinte állva hagyott bennünket a világ. Jól jönnek a dollárszázerek, de attól tartok, hogy ezek – különösen az infláció hatása miatt – a lyukak betömésére, a mindennapi létezéshez kellenek, szóval a több pénz még nem garancia arra, hogy rövid időn belül jelentkezzen az új tehetségek, akik pótolhatják a mostani élvonal legjobbjait. Az pedig, hogy megfordul a világ, nemcsak mi adunk el, hanem szerződötünk Nyugat-Európából, Amerikából sportolókat, az eléggé utópisztikusnak tűnik...

Bálint Gy.

SPORTMŰSOR

SZOMBAT

Atlétika: Mezei OB, Dunakeszi, 12.50 ó.

Gokart: OB-futam, Kecskemét, 14.30 ó.

Jégkorong: C-csoportos világbajnokság, Budapest, Sportcsarnok: Koreai NDK-Románia, 16.30 ó, Dánia-Bulgária 19.30 ó.

Karate: Kiokusin OB, Körscarnok, 10.30 ó.

Kerékpár: Tradex-Blacky-Eurodeal-Expo '95 nemzetközi verseny, Citadella, 16 ó.

Labdarúgás: Forduló az NB I-ben: PMSC-Csepel, Pécs, 16.30 ó, Vasas-Bp. Honvéd, Fáy u., 16.30 ó, MTK-VM - Békéscsaba, Hungária körút, 16.30 ó, Rába ETO-Haladás, Győr, 16.30 ó, DVSC - Videoton-Waltham, Debrecen, 16.30 ó, Veszprém-Tatabánya, Veszprém, 16.30 ó, FTC-Siófok, Úllői út, 18.30 ó.

Tájfutás: Mecsek-kupa nemzetközi viadal, Pécs-Egervölgy, 9 ó.

Vízilabda: OB I-es mérkőzések: Ú. Dózsa-Vasas, Komjádi uszoda, 18.15 ó, Tungsram-Eger, Komjádi uszoda, 19.30 ó, Szeged-FTC, Szeged, 16 ó, OSC-Bp. Spartacus, Hajós A. uszoda, 19.15 ó, BVSC-Tatabánya, Tüzér u., 19 ó, Szolnok-Szentés, Szolnok, 11 ó.

VASÁRNAP

Atlétika: Schwepes-kupa nemzetközi gyaloglóviadal, ma-

gyar-csehszlovák-lengyel válogatottviadal és 50 km-es felnőt OB, Békéscsaba, 7 ó.

Autósport: Ralicross verseny, Cserénfa, 10 ó.

Gókart: OB-futam, Kecskemét, 13.30 ó.

Jégkorong: C-csoportos világbajnokság, Budapest, Sportcsarnok: Koreai Köztársaság-Koreai NDK, 10.30 ó, Belgium-Románia, 13.30 ó, Jugoszlávia-Kína, 16.30 ó, Dánia-Magyarország, 19.30 ó.

Kerékpár: Tradex-Blacky-Eurodeal-Expo '95, nemzetközi verseny, Budapest, 10 ó.

Labdarúgás: Forduló az NB II-ben (mind 16.30 ó): Keleti csoport: Szarvas-Nyíregyháza, Szarvas, S. Siklveg-Debreceni Kinizsi, Salgótarján, Metripond-Kazincbarcika, Hódmezővásárhely, Sz. Dózsa-Mezőúr, Szeged, DVTK-Szeged, Diósgyőr, Sz. MÁV MTE-Eger, Szolnok, BVSC-Kecskemét, Szőnyi út, DMTE-Baja, Debrecen.

Nyugati csoport: T. Bauxitbányász-Szekszárd, Tapolca, N. Olajbányász-Oroszlány, Nagykanizsa, K. Bányász - BMTE-Törley, Komló, Ajkai Hungalu-ZTE, Ajka, III. Ker. TTVE-Mohács, Hévízi út, K. ATE Haladás-Dunaferr, Keszthely, D. Bányász-Bp. Vólán, Dorog, Paks-Sopron, Paks.

Tájfutás: Mecsek-kupa nemzetközi viadal, Nagypápad, 9 ó. Vívás: Törley-kupa, férfi törverseny, Budafok, BMTE-Törley sportcsarnok, 8.30 ó.

DÁTUM

Megnyugtató telefonhír

Na végre! – sóhajtottam föl, amikor az MTI 15 óra ötvenöt perckor hazánkban vidékre röptette a hírt: „Albániába is telefonálhatunk április 10-től távhívással”. Gondolom, széles tömegek igényét elégíttem ki, ha ideírom az ország hívószámát: 355, s a főváros Tirana körzetét: 4. Külön öröm, hogy az eddig sajnálatosan nélkülözött albán kapcsolat percenként potom hatvan forintba kerül, ami a hülyének is megéri, hát még nekem.

Boldogságomat nem zavarta az az apróság sem, hogy nekem nincs telefonom, s ha lenne is, aligha legsürgősebb hívandóim közé tartozna a felebaráti Albánia. Mert ha fel is tárcsázom, mondjuk a Zeeri i Populit szerkesztőségét, minden bizonnyal a vonal innenső és túlsó végén két döbbséget láthatnánk az érdeklődők. Am még ebben sem egyeznénk meg teljesen, mert – Kosztolányi gondolatait idézve – idehaza magyarul, odaát albánul bámulna hívó és hívott fél. (Sőt, az is lehet, hogy csak itt csodálkozna a fél, amott pedig a bátor...)

A témával mindenestire megfogtam az isten lábát, mert nem sérti a választások rendjét, a második forduló jelöltjeinek idegi és politikai érzékenységét, s ezen felül mesés távlatokat sejtet a gyanúlan magyar elbűt: lehet, hogy egyszer még neki lesz telefonja?! Azonban az is elképzelhető, hogy melléfogtam: ez mégis politikai téma. Bizalmam akkor rendült meg, amikor Richelieu-ré gondoltam, aki azt állította, nem lehet megtartani a cenzúra-rendelést, mert, ha valaki leírja, hogy 1+2=3, máris egyházellenes volt, hiszen az egy isten szentháromságot tagadja...

#

A meghúzott számfül

Jól tudván, hogy az ember sem a saját hibáért, sem a rossz szerkesztői húzást nem tudja korrigálni az olvasó ítéletében, mégis szükségesnek tartom megjegyezni, hogy mint A látható beszéd című kis jegyzet írója (Dátum, 1990. március 21., 7. oldal.) és Szolzenyicin regényének olvasója (A pokol tornáca) eredetileg képes voltam megkülönböztetni a regény két szereplőjét, Lev Rubint és Gleb Nyerszint, ekként tudom, hogy kettőjük párbeszédének sajátos, Dátum-féle tömörítvénye maga a tökéletes ellentmondás. Mivelhogy ők így vitatkoznak: „Azért, mert személy szerint hajótörést szenvedtünk, azért, mert a mi személyes sorsunk rosszul alakult, hogy engedheti meg egy férfi, hogy megváltozzék, hogy csak egy kissé is elforduljon a meggyőződésétől.” (mondja Rubin) „Annak a pokoli kommunizmusotoknak a diadaláért erőszakot teszel magadon: hinni akarsz, de nem hiszel!” (vitatkozik vele Nyerszin) És ez még akkor is kétféle vélemény és nézőpont, ha esetleg maga Szolzenyicin vitatkozna önmagával.

Kocsis L. Mihály

Tisztelt Szerkesztőség!

A Dátum 1990. április 3-i számában „A vakhit gyülekezete” címen Pecze Zoltán aláírással megjelent cikkkel kapcsolatban kérem, az alábbi helyreigazítást közölni.

Pecze úr cikkében „idézi” a Hit Gyülekezete egy március 28-i, szerdai összejövetelén állítólag általam mondott mondatot: „Szakadjatok el szüleitektől és nemzetektől, legyetek kiválasztottak!” Erről csak annyit, hogy sem én, sem más ott jelen levő sem az említett időpontban, sem máskor ilyen vagy ehhez hasonló kijelentést nem tett. Erre elég bizonyítékot szolgáltatnak az összejövetelünkön készített audio- és videofelvételek.

Pecze úrnak a továbbiakban szeretném figyelmébe ajánlani a tízparancsolat egyikét, amely így szól: „Ne tégy hamis tanúbizonyságot a te felebarátod ellen.” Egy magát kereszténynek, demokratának, illetőleg ezirányú szimpátiánsnak feltüntető személynek tudatában kellene lennie annak, hogy még úgynevezett jó célok (?) érdekében sem engedheti meg magának a tőle elütő vagy más nézeteket valló, vagy esetleg riválisnak tartott ember vagy

emercsoport rágalalmazását. Ha viszont ezt mégis megengedhetőnek tartaná, akkor szeretném tudatni vele, hogy a Hit Gyülekezete gyalázkodással, hazugságokkal – éppen az Úrban való hite miatt – nem lesz képes megfellemlíteni. Effajta módszerekkel a sztálinista egyházpolitika rettegett cenzúrái hosszas időn keresztül bár, de éppoly sikertelenül próbálkoztak eredményt elérni. A „demokratikus” átmenet ideje alatt ugyancsak folyamatosan érik gyülekezetünket, hitgyakorlatunkat hazug rágalmak magukat függetlennek álcázó, ám a pártállásukat megnyilvánulásukkal véka alá nem rejtő orgánumokon keresztül. Ha az elkövetkezendő, „nemzeti-keresztény” névvel fémjelzett érában továbbra is ez várna ránk, akkor még idejekorán szeretném közölni Önökkel, hogy Isten kegyelméből az Úr előtt táncolva, örvendezve fogjuk Önöket szent, „önfelelt rajongó bódulatban” túlélni.

Tisztelttel:
Németh Sándor
a Hit Gyülekezet vezető lelkésze

Változókéony idő, záporok, zivatarok

Az országban gyakran lesz erősen felhős az ég. Hosszabb ideig tartó naposítás inkább csak a keleti megyékben várható. Eleinte szórányosan, szombaton mind többfelé várható eső, zápor, s helyenként zivatar is. A megélénkült keleti, délkeleti szél néhol megerősödik. A várható legalacsonyabb hőmérséklet 6–11, a legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton a Dunántúlon 15, délkeleten viszont 20 fok körül alakul.

Új helikopterek

Új rendőrségi helikoptereket mutattak be pénteken a Ferihegyi repülőtéren, a BM Légirendészet Parancsnokságán. Ilcsik Sándor altábornagy, belügyminiszter-helyettes arról tájékoztatta a jelenlévő újságírókat: első ízben fordul elő, hogy egy olyan ország, amely a Varsói Szerződéshez tartozik, nyugati gyártmányú, harci használatra is alkalmas helikoptereket állít üzembe. A Belügyminisztérium Légirendészete ugyanis a már 12 éve forgalomban lévő MI-2-eseit amerikai gyártmányú McDonnell-Douglas típusú helikopterekkel váltja fel, s ezekből két példány már meg is érkezett Ferihegyre. Az első kettőt még az idén, majd a jövő évben további két-két gép követi. A helikopter-vásárlás szervesen illeszkedik a rendőrség műszaki felszereltségének korszerűsítési programjához, az elkerülhetetlen típusváltáshoz. A két gép 78 millió forintba került, a helikopterek árát gépipari áruszállítással ellentételezik. A fedezetet különféle belügyi vállalkozásokból teremtik elő.

Kereskedelmi tárgyalások a Volga hajón

Rendhagyó magyar–szovjet kereskedelmi tárgyalások kezdődtek pénteken Budapesten. Mintegy nyolcvan magyar és hatvan szovjet vállalat képviselője a Belgrád rakparton horgonyzó Volga hajón adott egymásnak találkozózt. Céljuk, hogy dollárelszámoláson alapuló üzleteket kössenek, esetleg közös vállalkozások alapjait teremtsék meg. Az első nap tapasztalatai szerint a magyar vállalatok főként autóalkat-

részeket és nyersanyagot vásárolnának szívesen. A szovjet készáruk iránt kisebb az érdeklődés.

A szovjet üzletemberek főként a magyar fogyasztási cikkek – ruházati termékek, szórakoztató-elektronikai berendezések – iránt érdeklődnek, s ezekből a magyar vállalatok kellő mennyiséget tudnak kínálni. A szerkezetváltás jegyében technológiát és licencet is szívesen vásárolnának. De ér-

deklődnek a termelési kooperációs lehetőségek iránt is, elsősorban azért, mert a szabályozók értelmében a szovjet vállalatok a kitermelt valuta nagy részét megtarthatják.

Az első napon ártárgyalásokra még nem került sor, abban azonban megállapodtak, hogy – amennyiben nem sikerül barterüzletet kötni – a világgpiaci árakat alapul véve készpénzben, dollárral fizetnek egymásnak.

Pungor Ernő akadémikus elnöklétével ülést tartott a Magyarok III. Világkongresszusának szervezőbizottsága. Az 1992 augusztusában tartandó kongresszus mindenekelőtt arra lesz hivatott, hogy kialakítsa a világban élő magyarság összefogásának új intézményrendszerét, és megújítsa a Magyarok Világszövetsége vezető testületét. Megrendezik a III. műszaki találkozót, a III. magyar orvostudományi találkozót, „Az európaiság fogalomtörténeti jelentésváltozásai” című konferenciát, a „Tisztelet a szülőföldnek” harmadik naiv művészeti kiállítását, a XIX–XX. századi magyar avantgárd képzőművészek kiállítását, a „Magyarok a világ zenei életében” második találkozóját, a magyar filozófusok találkozóját, a magyar építészek második világtalálkozóját, a VII. anyanyelvi konferenciát, valamint sor kerül a magyar cserkész nemzeti nagytábor megrendezésére is.

Boszorkányvadászok pere

Súlyos ítéleteket szabott ki a bíróság a csendes-óceáni francia birtokon, Papectében a polinéziai boszorkányvadászok perében, akik 1987 szeptemberében hat embert öltek meg egy kis korallszigeten, Faaiten. A 24 vádlott csaknem mindegyike hosszú börtönbüntetést kapott, vezetőjüket 14 évi börtönnel sújtották.

Az ítélet előzménye egy olyan történet, amely a XX. század végén szinte hihetetlennek tűnik. A kis korallszigeten, amelynek mindössze 180 lakosa van, 1987 szeptemberének elején egy polinéziai szekta három „papnöje” jelent meg, s kihirdette: az Isten elpusztítja a szigetet, ha nem szabadítják azt meg az ördögöktől, akik helyi lakosok bérére bújnak.

A felzaklatott lakosok egy csoportja, 24 fiatal ezután kezdte meg a „boszorkányvadászatot”, amelynek hat áldozata lett – azért csupán ennyi, mert a vérengzés második napján sikerült riasztani a csendőroketet, akik egy másik szigeten állomásoztak. Az áldozatokat különös kegyetlenséggel pusztították el, holttestüket máglyán égették el, a bizonyítási eljárás szerint volt közöttük olyan, aki élve került a tűzbe.

A védelem azzal érvelt, hogy a tettesek nem minősíthetők beszámíthatóknak, mert „átmeneti delíriumban” voltak. Az esküdtszék azonban nem fogadta el az érvelést és bűnösnek mondotta ki a vádlottakat, akik az igazságügyi orvosszakértők szerint pontosan tisztában voltak azzal, mit követnek el.

INNEN-ONNAN

A kedden született venezuelai hatosikerek közül az egyik kisfiú, Danilo tudógondok miatt meghalt – közölték csütörtökön a maracaiabói orvosok. A hatosikereknek életet adó 20 éves Elaine Paez aszony állapota kielégítő. Életben maradt öt csemetéje, Henry, Sergio, Nerio, Elaine és Carolina 850–1200 grammos. Danilo Medina, a 24 éves apa munkanélküli. Megsegítésükre köz- és magántérmények fogtak össze. Carlos Andrés Pérez venezuelai köztársasági elnök rendeletére lakóházat utaltak ki a családnak.

Pénteken hajnalban, a magyar–román határtól 4 kilométerre, a BM Határőrség orosházi kerület biharkeresztesi őrsének rádiócsoportja lakossági bejelentés alapján elfogta Fodor Lajos Lászlót, a magyar nemzetiségű, büntetett előéletű román állampolgárt, aki alaposan gyanúsítható azzal, hogy április 3-án a délutáni órákban a Kraszná partján megfojtotta és megerőszakolta M. Viola 13 éves tanuló. A határőrök Fodor Lajos Lászlót a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Rendőr-főkapitányságnak adták át.

Világhírű elektroakusztikai hangszereket gyártó cég budapesti bemutatkozása

A Namíbiából hazaérkezett magyar rendfenntartó erők tiszteletére fogadást tartottak pénteken a Belügyminisztériumban. A 23 tisztelet Gál Zoltán belügyminiszteriumi és Somoogyi Ferenc külügyi államtitkár köszöntötte. A magyar kontingens az ENSZ átmeneti segítő csoportja (UNTAG) tagjaként vett részt Namíbia békéjének megővésében. Tevékenységükkel nemcsak egy új ország születéséhez, hanem a Magyar Köztársaság nemzetközi hírnevének erősítéséhez is hozzájárultak.

sáról tájékoztatták az újságírókat pénteken a norvég Norsk Musikk cég valamint a tatányai Skála Sztráda Kereskedelmi Részvételársaság képviselői. Elmondták: április 11-én nyitják meg Budapesten az V. kerületi Bajcsy-Zsilinszky út 12. szám alatt azt a kiállítást, amelyen a világhírű Peavey, Tama, Ibanez, Ovation cégek nálunk is hamarosan kapható elektroakusztikai hangszereit láthatják az érdeklődők négy napon át.

Első ízben bocsátottak Föld körüli pályára mesterséges holdat egy repülőgép fedélzetéről az Egyesült Államokban. A Pegasus típusú rakétát csütörtökön Dél-Kalifornia felett egy B-52-es bombázó szárnya alól indították, több mint 13 000 méteres magasságból. A 15 méteres hordozóeszköz egy kisebb, haditengerészeti célokat szolgáló távközlési műholdat juttatott a világűrbe. A Pegasus 400 kilogrammnyi hasznos terhet képes pályára állítani. Szakértői vélemények szerint a csütörtöki sikeres kísérlet megnyitotta az utat a kisebb űreszközöknek az eddigieknél jóval olcsóbb és egyszerűbb rendszeres felbocsátása felé, s nem kell minden alkalommal például a roppant költséges űrrepülőgép-utakat igénybe venni.

Turistáknak

Prágában pénteken hivatalosan bejelentették, hogy a külföldi állampolgárok részére eddig árusított üzemanyag-utalványokat április 9-től a benzinkutaknál nem fogadják el. A konvertibilis valutájú országokból érkezők kijelölt helyeken vásárolható Tuzex-talonokért, nem konvertibilis valutájú országokból érkezők pedig speciális szériájú utalványokért tankolhatnak a benzinkutaknál. Az eddig érvényes, 1990-re szóló autóbenzin-utalványokat, amelyeket a Benzina tröszt adott ki, a külföldi állampolgárok visszaadhatják annak a szervezetnek, ahol vásárolták. Az új üzemanyagjegyek érvényessége nincs korlátozva, ezért a fel nem használt talonokat, illetve utalványokat nem lehet visszaváltani. Az üzemanyagjegy vásárlása nem helyettesíti a kötelező valutabeváltást.

A nem konvertibilis valutájú országokból érkezők az utalványokat a határ-állomásokon, a bankok pénzbeváltó fiókjainál, a kijelölt szállodákban, az utazási irodákban, illetve a Benzina tröszt jegyeladási irodájában vásárolhatják meg.

Az utalvánnyal vásárolható üzemanyagok árai a következők: speciálbenzin literenként 18 korona, szuper- és normál- (natúrál) benzin 20–20 korona, gázolaj 7,50 korona.

Hétfői
számunkban
olvashatják,
hogy ki adta ki magát
erdélyi menekültnek